A. ZACO (ÇAJUP)

Burr'i Dheut

Tragjedi me vjersha

E NDARË NDË 5 PAMJE

BOTUAR NË SOFOKLI ÇAPI

KAIRO 1937.

A. ZACO (ÇAJUP)

Burr'i Dheut

Tragjedi me vjersha

E NDARË NDË 5 PAMJE

BOTUAR PRE SOFOKLI ÇAPI

KAIRO 1937.

G. KASTRIOTI (Skënder Beu)

GJON KASTRIOTI me mbretëreshën përcjellën të katër djemtë e tyre në Endrene te Sulltan Murati.

Këndonjësit.

Eshtë pun'e ditur që nga të vërë djemt e Janiç Kastriotit, ay m'i vogëlit shpëtoi nga vdekja.

Qysh shpëtoi Skënder-beu nga thonjt'e Sulltanit?

Kjo vepro na jep një përgjigje, na rrëfen një monyrë. Janë të vërteta? Kush e di!...

Istoria na tregon punëtë që kanë gjanë vërtet. Per një tragoedi, punëtë që munë të gjejnë janë mjaft, si na thotë votë Aristoteli. E di fort mirë që i bir'i Muratit II, quej Muhamet po un'e qusjta Selim dhe Muhametin e tregoj për të vëllan'e Sultan Muratit se ky këmbim m'u duk i nevojshim për fillin (trama) e tragodisë.

Për të forëlsuar nëjanjat kombëtare dhe dashurinë ndermjet tonë, per të ndarë fenë nga kombësia, për të përhapur Shqipen që ka mbetur kaqë pas, për të gatitur, me një fjalë, udhën e Lirisë, të tëra vepra kanë të-do-mos, një dobi, një rëndesi. Si thashë dhe kur botova "Baba-Tomorë" ç'do Shqipëtar duet të punojë për këtë qëllim të shenjtëruar.

Me këto vjersha desha të tregoj karakterin, besën, trimërinë dhe dëshirat e Shqipëtarëve të vërtetë.

Pleaf'i fjalës: J lutem Zotit të kajtojë sot Shqipërinë dhe të dërgojë një Skënder-bej të dytë, që ta shpëtojë nga zgjedha dhe nga robëria.

Në Kairo, Mars 1906

Shkronjëtori A. Z. ÇAJUPI

VETAT

Murat' II ..— Sulltan'i Turqisë.

Selimi.....— Shkon për t bir'i Muratit, po është vërtet Skënder-beu.

Mamica....— Motr'e Skënder-beut dhe bij'e Janit Kastriotit.

Fatimja ...— Shqipëtarëit dhe grua e dyt'e Sulltanit Murat.

Musa.....— Vezir, i bir'i Fatimesë dhe i dashur'i Mamicës.

Zadea .....— Motr'e Musa vezirit, e dashur'e Selimit.

Muhameti..— Vëllai Sulltan Muratit.

Ferili.....— Pasha Turk, krye-spiun i Muratit.

Tahiri.....— Pasha Shqipëtar, krye-brim i Muratit.

Trima, mbrojtës, ushtarë.

Në' Endrenë, mbrëmda në pallat të Sulltanit.

BURR'I - DHEUT

PUN'E - PARË

Pamj'e I.

MURATI

Jâm Sultan, mbret i vërtetë,
Shoq të tjerë s'kâm nді jetë!
Dolla nga fusd i Asisë
Si rebesh i Perëndisë:
Vrava, greva dhe shkretova,
Rosën me gjak e mbulova,
dam i keq si egërsirë.
T'urtisë janë njerz të mirë.
Dua të qesem i mposhtë
Po pama të vejë mbarë.
Më dërgoi Perëndija
Që të vuaj ngerdheja.
Jâm i zoti, rroj me pallë,
S'dua të cho njerz të gjallë:
Pse s'u bë nga Perëndia,
Me një kokë njerzën.
Që ta prasse me një herë.
Të mos mbetenkan të tjerë:
Të mbetej dheu i shkretë
Dhe këta të rrojë vetë;
Me ogërsira të rreptë
Pa frikë të mkrenëroqet.
Po dhe sot punoj si dua.
Nga kush më vjen frikë mua?
Nga të ligat që kam bërë.
Më duken armiq të tjerë.
Me luftërat që fitova,
Gjithë vëndat i pushtova.
Shkretova vetë Greqinë,
Bulgarinë dhe Serbinë,
Njëzet vjet ka Shqipnia,
Që rri ndë duar të mia.
Lufta vërtet s'vaite mbarë
Me trimatë Shqipëtarë.
S'më shkoi dot trimëria,
Po më ndihu Parëndia
Jani Kastriot i gjorë
Më ra një ditë në dorë
Dhe dërgova në'ate jetë
Bashkë me djemt'e ti, vetë!
Vërtet mora Shqipërinë
Po Shqipëtarët s'më dinë;
Dhe për mbret nukë më njohë,
Po një ditë do të shohë.....
Nga zgjedha, sa jâm i gjallë,
Nuk kanë për të dalë:
Pas meje, një kërbë jetë,
Gur më gur kurrë nuse mbetë!
Po q'do Fetiti këtunë?

Pamj'e II

MURATI. FERITI.

MURATI

Ç'kërkon sot prapë nga unë ?

FERITI

O Zot, ndëgjova një fjalë :
Kastriotë paskan djalë,
Shqipëtarët u-trazuan,
Këtë djalë mbret e duan
Dhe ndë qytet Shqipënisë
E kërkojnë sot.....

MURATI

Të marët !
Nukë dinë kuja dorra.
Se Kastriotin e mara.
Rashkë me fis e me farë ?
Pse nuk'u zbulojnë vargu ?
Sot s'u gjëndet as një asht
Janë tërë hi dhe kashtë ....
Në dunn mbret të vërtetë,
T'a kërkojnë ndʼatë jetë.
Po qʼish e qenjnë vallë
Ferit këtë princ të gjallë ?

FERITI

Skënder - beu Kastrioti.

MURATI

Ha ! ha ! I marrëfë Zoti !
Në mos kanë një mbret djalër
Nukë trimkem : Që të kanë
Djemʼe Janit janë trequr.
Sot as një nukë ka mbetur.
Skënder e vogël të gjorë
E shera vetë me dorë ;
I dolli, kur ra ndë prunk,
Më topëz qenʼshi se gjuk;
Ndëgjo Ferit si ka gjarë ;
Dha sot më djen për të qarë ;
Ato ditë nga një knqë.
Vdiq Sevdaja, ime shoqe,
Lehonë ; nga hidhërimi,
Nga fitë që dinth Selimi,
Selim i bíri Sevdase.
Më vinte që të pëlcasë..
Në këtë të madhe gjëmë
Që mbet Selimi pa mëmë.
Ca Shqipëtarë spiunë
Rrëfen ndë pallas këtunë
Edhe nga thonjëʼe Turqisë
Mbar princn'e Shqipërisë.
Të mos ish nëndhur një mike
Shqipëtarkë, po besnike.
(Që kish marë djalin tim
T'a rritjl kur mbet jetim.)
Skënder - beu me një fjalë,
Dotʼishte vërtet i gjallë.
Fatimea vetʼe zuri,
Kotu të gjallë mʼa pruri.
Dojë t'u lërë të gjallë

Ta kem shorbëtor për djalë
Se ishgë të dy vëramikë.
Po mora inat dhe frikë
Forit, dhe porsa q'e pashë
Mora thikën e i rashë,
Nga dashuria për muf
Fatimen'e mora grua
U çudlinë kot'e tërë
Se mora një të krishtërë,
Po Fatimea kaurkë
Për hatër tim u bë turkë
Me të dy pjellë të mbarë
Që kish me burrën e parë.
Prandaj Musa me Zadenë
Me t'ëmën këto më mbesë.
Kjo grua bëaste për mua
Se ishte zonjë nga sun.
Se burri që kishte marrë,
Kish qënë aga der'e parë,
Kastriot, nga sokaqi,
E zuri një dit'e vark
Vari trima'e Shqipërisë !
Me dy fosnjë ndë sic
Fatimea nga ky sokaks
Kërkonte të marrë gjak.
Prandaj më këtë dëshirë
I tradhëtoi të birë;
Ndaj kjo Shqipëtarkë trimo
Më bëri shumë shërbime;
Ndaj dhe un'e dashvita
Dhe ndë fron tim lart engrita.
Prandaj i lashë Selanikë
Të rritij vetë jetonmë
E deshi me të vërtetë
Si-kur e kish gjellë vetë.
Ndaj kur ika për nd'Axem
E lashë këtu me djem.
Eshtë shumë zëmër-mirë;
Prandaj dhe unë të bërë
Musa Topnë, post'hair
E bëra sot një vëzir.
Me këto fjalë që thashë
Shqipëtarët kokë-trashë,
Tanë, Ferit, kot u agrenë
Të kërkojnë Skender-benë ;
Njëzet djet sot, q'a kam vrarë,
Sot, të mos qenë të marrë,
S'bëtonin këtë përrallë,
Q'është Skënder-bea i gjallë
Pastaj kam, Tahirë pranë
Që vritetë për Sultanë,
Vërtet është Shqipëtar,
Po për mua ryn ndë zjar.
Tahiri ajaxë të rrëmë,
Përpara bënte kalldrëme,
Un'e bëra kryq-trim,
Me nder shumë e me fitim;
Prandaj Tahiri tanimë,
Me shokën si Perëndinë,
Shqipëtarët që kam pranë
Për të bërë gjë s'më kanë
Se më duan dhe i dua,
Vritsën të tërë për mua.

FERITI

Më gjitë këto që thoa
Shqipëtarët sot bësojnë
Këtë përrall'e kërkojnë
Te shpëtojnë aga Turqia,

Po, pa ngrïtur Shqipëria
Më kombë për këtë punë
Ndiqejo zot, ç'mojtim kam unë :
Kastriotë kur u vdes
Më far'o fis u nie vas.
Në mos mbeti as një djalë,
Çupë ùj gëndër e gjatë,
Zonja Mamica, kjo zonjë.
Vet' undhroset që të rrojë!....

MURATI

Dërgova, Ferit, e-zane ;
Kulër vjet që rri këtunë.
Për kuzer të Fatimesë
Dhashë fjalë, dhashë besë.
Çupë e Jzanit të mos vritet.
Po si princeshë të rritet,
Se Fatimeza më thotë :
Mamica duot nda nesjo
Të martuar me Selimnë.

FERITI

Ja përqaj shunë mendimnë,
Ndiqeje dhe fjalët e mik :
Pa marrë zjarr Shqipëria,
Me Mamicën e bekuar
Selimi dgjet martuar.
Shqipetarët kanë shpresë
Të madhe se kjo princeshë
Dhe burri që dotë marrë
Eshtë mbet për Shqipëtarë.
Dhe mokë dotë kërkojnë
Të ngjallin atu që s'rrojnë
Dot' hurrojnë Skënderbenë
Motrën e-ti kur të kenë
Një Shqipëri mbretëreshë.

MURATI

Unë këtë qëllim kesha.
Po Ferit, zoti të falë.
Dhe fjala jashtë mos dalë
Unë për Selimnë dua
Të jetë Sulltan pas mua.
Sulltan i gjithë Turqisë
Jo një princ i Shqipërisë
Më trimëri që rrëfeu
Selimi, mak e axë dheu :
Zotë vënda të gjerë.
Serbia e shumë të qerë.
Ferit, Selimi në rrafshë.
Pas mua në mbretërofshë
Dotë nadhojë Turqinë.

FERITI

Kjo punë s'bëset tanimë
Se ndë dorë mak e kenë,
Pas zakonevet që venë.
Dhe zakë kën dot Sulltani
Një gjë që s'e do Kurani.
Si do q'është trim e burrë
Selimi s'mbretëron kurrë :
Mohameti po të rrojë
Pas ty dotje mbretërojë.

MURATI

Ferit, si-do që të thonë
Po të dua gnish zakonë

Shiko ngjetkë se ç'punojnë
Bir pas biri mbretëroj(në).

FERITI

Do t'a vaç me Persindinë ?

MURATI

S'e kim ndë dorë fuqinë ?
Nuk jëm Padishá vetë ?
Nuk jëm mbretí vëritetë ?
Po të dua, veië vedit, —
Si pres kokën Muhasetit
Si kim prerë dhe të tjerë
Pashallarë dha bejlerë ?

FERITI

Zot, mund të bësh si të duash
Po ndiggjo ashtu më rrnash;
Se ja vetë mbret ketunë,
S'ishtë mëvojë kjo punë;
Dhe Selimi po të dojë
Pas bije të mbretëroj(në
Mbretëri e Shqipërisë
S'ndalon odën e Turqisë
Krushqia me Shqipërinë
Më shumë ja q'jon fuqinë.

MURATI

Ferit, me kët kavënd,
Ti qënkej njeri me mënd,
Kjo krushqi dukët e-mirë
Të marrë famë kjo trazirë.
Po im bir, më duket mua
Mamicën s'e do për grua,
Po dhe Mamica tëm birë
Nuk e-shqe me sy të mirë
Poliseas si më thotë
Mua s'më she dot ndë botë
Esht e bukur si një hale
Po mbahet shumë fodullë.
Me tëmën të g'all'e lashë
Ç'nuk i fala, ç'nuk i dhashë
E nderova si princeshë
Këto të mira q'i bëra
Duket vaxë dëm të ëra
E ëma k'ështu e-ka rrëtur
Të më kotë të mërzitur
Dhe tani q'i vdiq'e ëma
Më shumë ja q'jon gjëma;
Kujton vëllezrit dhe tanë
Dhe nuk më she dot prasë.
Si do q'e marr me të mirë
Idukem si ogërsirë;
Pabesitit kur më shukon,
As më flet, as më ndëgon,
Mbasë i vjen të pëlesë
Që nuk merd të më vrasë;
Kur sijletë pak e-batë
Një mendim i manion trutë :
Mbasë pest orësh e fatë
Të marrë gjaken'e të j'atit.
Me këto ndjenja ndë zëmër
Që ka për mua kjo fëmër
Nukë do të dojë kurrë
Të marrë Selimnë kurrë
Na veta musdinë koç.

FERITI

Thërre të shumë q'na thotë.

MURATI

O Ferit, po ne mos dashtë ?

FERITI

Gradë, sot janë si kashtë : –
Ven e vinë nga fryn era –
Kemi parë dhe të tjera,
Pastaj kur s'shkon urtësia
Mbaron punë marëzia :
Foli me të keq një çikë
Se grutë hinden me frikë.

MURATI

Ja ku vjen e do-të shqimë

Pamj'e III
MURATI, FERITI, MAMICA

MURATI

Zonjë, ngre syt'e shukomë.
mos u sill si grat'e marra.

FERITI

Se ke një Sultan përpara.

MURATI

Ndëgjo mirë se ç'të themi,
Të duamë pjitbë ç jemi.
Sultana një Shqipëtarkë.
Të mban për dreq'e për darkë,
Dhe vnë, ti e-di vetë
Të nëaroj ma të vërtetë,
Të mirat që të kam bërë
I-di zonjë, bot'e tërë.
Të dua si time bijë.
Pranëaj rendë mos të rijë
Nu zotan Shqipëria,
Ashtu desht Perëndia
Se po të dëgjonte Zoti
Dotë rrenat Kastriotë.
Tani nder'i Shqipërisë
Dhe madhërí e Turqisë
Një punë nga ti kërkojnë
Dhe mir e ndë paq të rrojnë
Dashi, ti, dhe Selimi
Qu rrëfye kagi trimi
Me luftëra që ka bërë
Q'e lëvdon një bot'e tërë.
Duatë them të bashkoni
Dhe që sonte të marëoni.
Të kam dashur si një pjellë,
Shumë ligësht më je sjellë
Po shumë dotë të dua
Zonjë po të ndegjosh mua
Nërysho dot qash me lot
Se me mua s'e nxjer dot.

MAMICA

O Sultan, mos më trëmb-mua
Se nuk jam si çdo grua.
Ti e di mirë se çjeshë
Dhe çjàm : bijë mbretëreshë
Unë me fiqi të Zotit.

Jan e bij'o Kastriotit,
E ati trimit që vare.
Mos harro, jam Shqipëtare !:
Zot i math ma bie mbarë
Dhe ta vras, si e-ke vrarë.
Po ç mund të të bëj e mjera,
Kur s'munë te dal dot nga dera,
Kur jam mbrijtur ndë pallas
Si një zok ndë një kafas !=
Po ndiggjo Sulltan Murati :
Kastrioti ç fuj të pati.
Që vrave me të pa besë
Kastri djemt'e vetë pesë ?
Ay të dha miqësinë
Asbtu si korkove lisë
Dhe djemtë peng t'i dorgui
Fat-ka se të besoi.
Jo, Sulltan jo ! Shqipëria
Nuk u prish nga Perëndia,
Se perëndia kam shpresë
Nukë do njëzi pa besë.
Me ç'ke bërë u për mua
Qoej se nukë të dua
Dhe çuditoj, ogërçirë
Se nukë të sillem mirë ?
Qoej si kur s'e-di shkaknë :
Gjaku, Sultan, korkon gjaknë !
Kur s'ka princër Shqipëtarë
Për mua mbeti kju harrë ;
Zot, n'ësht' e-rëndë për mua,
Më prahër të vdes ; ç'e dua,
Ç'e dua Zot, jetën ti'me ?
Kur jam e shkretë, jetëme ? =
Zot ç'e dua këtë jetë,
Kur s'munë të marr gjakzë vetë? =
Kur sho vëndë tek kam lerë
Të zotuar nga të fjerë !
Kur sho armiken'e shtepisë
Q'është mbret'i Shqipërisë !
Kur sho atj që ka vrarë
T'im at me fis e me farë
Kur e sho nikë këtë peti
Të këmqur e të qeto !
Kur e ndiggjoj të më thotë
Që ska tjatër mbret ndë botë !
Gëzomem, Sulltan Murati,
Se sho që të xa inati
Për një grua Shqipëtare
Që nukë të pashon fare
Edhe ti shtyn duke shurë
T'a vrag një ditë më parë
Se do të vdesë më mirë
Se të shoçë uj'egërçirë.
Më le dukatë të gjallë
Që të më marrosh me djalë
Edhe për nder të krushqisë
Më fal fron'e Shqipërisë !
Po këtë m'a fali Zoti
Dhe im'at Jan Kastrioti.
S'esht' jotja Shqipëria
Jo ! e gjeç nga Perëndia
Dhe fron'e saj nuk e dua
Më gjak nga dunrt'e tua,
Ay që do të më marrë

Të bjë gjaksë më parë.....
Sa për Selimnë të qoftë
Eshtë djal'i yt të rrofë;
Murat, të hirë tënd kurrë,
Mamica s'e do për burrë.
Se s'do të të bëjë vjarr
Se nukë të bën dot zdrr;
Bijë mbreti Shqipëtaro
Mamicë s'të peshon fare.

MURATI

Me këto fjalë që thua,
Si kar të mos jeshe grua
Dotë më zinte inati,
Dotë shoje ç bën Murati.
Me gjithë ç folë për mua
Unë përsëri të dua,
Më vjen keq se gjithë ç-bërë
Për ty vanë, dëm të tëra;
Më vjen keq se po të shoje
Tani ndgjahe do të rrojë;
Dotë kasha kuptimin
Sa mirë të kasë qëndruar.
Të dua si Unus bijë
Mamica, keq se të vjë.
Për vetes tënde mëparë
Ti kuvëndon si e marrë:
Të lashë shumj të gjallë
Të të marr nusse për djalë
Që të më çbonet fuqia
Ndë vënd t'ënd: Po Shqipëria
Shqipëria jote trime

Eshtë sot ndë dorë time.
Atje për ty s'ka nevojë
Selimi të mbretërojë.
Sot Shqipëtarët më dunn
Sa dhe besën e ndëruan;
Myzyltanuë që të tërë
Sot pak janë të Krishtërë:
Shqipëtarët Myzyltanë
Mbret'n Pejgamber më kanë
Dhe përgjëronen për nus;
Më këto fjalë që thua
Ti nukë di Shqipëtarët.
Nuk janë si të parët
Që vriteshin për Lirinë;
Sot janë ndënë Turqinë
Kanë zakone të tjera.
Duan nishane, rythera;
Vetëm një trimëri kanë
Të vriteshë për Sultanë.
Vetëm një gërçhlim kërkojnë
Ti mburrin e ti lëvdojnë
Dhe s'kanë tjatër dashirë
Janë shumë zëmër mirë
Dhe punojnë për të tjerë
Nukë janë si një herë:
Liri s'dinë ç do me thënë
Këto ndjenja i përzënë
Se s'e duan Shqipërinë
Po lëftojnë për Turqinë.
Janë kuqë trima, burra
Sa sa bën para lëkura
Dhe vriten me njeri jetrë

Sot, sor një gunë si vjorrë
Shqipëria u ndërrua.
Nga fiq'e dheut u shua;
Sot viset e Shqipërisë
Janë një varr'e Turqisë
Ata njërs që më ndërojnë
Këtu si duan panojnë :
Vrasen, presën, han'e pinë
Se kanë ndimë Turqinë
Nenjë prej ta, kur ngre koke
Me pak a me shumë shoke
Sot s'mbrojmë ta qirojmë
Me të fala q'u dërgojmë .....
Këtu mbretëroj pa frikë
Se janë burra besnikë.
Prandaj trimat që kam pranë
Gjithë Shqipëtarë janë
S'duan tjatër mbret veç mua.
Pastaj gotrose je grua
Nukë thom se s'je nga sua
Po y'ftat, sot u harrua
Ka njëzet vjet Kastriot
Q'është ndë qiell të Zoti.
Me jot'ënë e me fomijë
Shpyrti për jetë t'u ndrijë !
Nga qielli të shukojnë
Të bësh si të bëshëllojnë
Me gojë t'imo të thonë
Të vaç të trashëgoxh fronë
Dhe të març Selanoë kurrë,
Se ndryshe s'mbretëron kurrë!

«MAMICA»

Mëndjen t'ime ta rrëfova,
Qënkej mi-lik soç pandeva,
Nukë puske gjak ndë faqe
Kur panden se më kënaqe
Me kisto fjalë që fole
Me kaqë prova që nolle
Për trimasë Shqipëtarë;
Dukot nuk i ka dhe parë,
J gjese gafil, i qesho
Prandaj punuve si deshe.
Po Shqipëria n'ti shua
Dhe dita e afërua
Që do ndizet si zjarr,
Të shoç epunon Shqipëtari.
Të ligatë që ke bërë
Ndë Turq edhe në të Kishtërë
Edhe gjaken'e Kastriotit.
Murat me fuqi të Zotit
Një diell dosta paguash
Friko, ziburru sa të duash,
Prishe, digje Shqipërinë
Më shumë ja çton fuqinë
Më tepër ja ç-ton lastnë.
Për Turqinë për Muratin
Sa do të bësh të këqia
S'humbet kurrë Shqipëria
Për Lirinë, Shqipëtarët,
Si të sorrisit dhe të parët,
Kanë vdekur, do të vdesën.
Mburrej q'u ndërrova besën

Dhe panden se i ka ndarë ?
Ti nuk e-njo Shqipëtarë :
Mysylmas e të Krishtërë
Janë vëllezër së tërë.
Kanë një gjak dhe një Shpresë
Nuk kanë fjalër besë:
Dëshirë kanë Lirinë.
Dhe besë Shqipëtarisë
Lei të sharat më sj'anë
Se his nëk të kanë,
Murat, lei qesëndinë
Se do të vijë një Ditë
Dit'e hardhë, dit'e mbarë
Që donë të bëjnë varrë
Nukë të vjen turp një çikë ?
Si s'më bindë dot më frikë,
Zure me ca dhelpërina
Dhe me ca fjalë të mira
Të me qesë e të më thuash —
Të punoj që që të desash. —
Për kisë qëllim të lëvdoj
Më flet për Zotin'e-vërtetë,
Guxon më flet për Dim'anë
Që vrave vetë me dorë,
Dhe për njerst'e-mi të tjerë
Që dëgove dhe u there !
Shini, shini gjakëtorë
Që flet për kësta shënjtorë !
Guxon të më köshëllojë
Ju thafë gjuha ne gojë

MURATI

Ti qënkej vërtet e-mërrë
Nukë lodhej duke sharë ?
Si guxon e flet për mua ?
Nuk e di se po të dua
Të pres kokën ?

MAMICA

E di mirë
Se si je një egërsirë,
Egërsirë si ariu,
Me ferrë si njeriu.
Nuk të sho dot përgarë.
Prandaj dua me të sharë.
Murat dë lo çioj inatinë,
Të më vraç si dhe tim'atinë :
Thermë me duar të tua
Pse trëmbej sot nga një grua ?
Ti do të më shesh nëë jetë
Se ka një qesem të pabotë
Do të m'apsh Sulltanë kurrë.
Se do të të bësem urë.
Të bësem urë të shkosh
Ndë vënd t'im të mbretërosh.
Jo, Murat, jo ! Shqipëria
S'është'jotja. Perëndia
E mërgoftë nga ky tmer.

MURATI

N'është'jotja, pse s'e merr,
Kur mund t'a març pa lëmsur

Kur t'a fal me të dy duar
Kë zëri, pas uratë
Frenë që të ka yt'ësë;
Po të kesh Selimnë burrë
Këtë fron s'e-humbet kurrë.
Boca trashëgnesh për jetë.
Se është trim i vërtetë,
Mirë, mua mos më duaj
Se jam i lik, si më thuaj
Se të verbon zëmërimi,
Po ç'të ka bërë Selimi ?
Pse zvëllnj zëmër gurtë
Sot për një trim kaqë kurtë ?
Ka trimn ndë këtë botë
Më të mir'e më të zotë ?
Ti nga se nuk e do vallë ?

MAMICA

S'e dua se e-ke djalë.
Mos ma frego, e di vet
Qi-shtë trim me të vërtetë;
Vëndet që ke sot në duar
Ay trim i ka zotuar;
Tërë bota e lëvdojnë
Me gosht të tër'e-frëgojnë
Selimi shum u ndëgjua.
Do të-qe burrë për mua
Të mos a kushe ti djalë.
Këtë trim kaqë të rrallë
Murat preje këtë shpresë
Hiq dorë nga kjo martesë
Se Selimi zëmër-mirë
S'ka sot të tillë dëshirë
Dhe di që s'munt t'a marr burrë.
Kjo krashqi s'bûnet dot kurrë :
Mamica të thonë, mori
Të kire'e një gjakëtori ?
Jo, jo ! me fuqi të Zotit.
Sot e kij'e Kastriotit.
O Sulton s'trëmbet të ndesh,
Po s'e do këtë martesë.
Thermë, vnrmë, e ke ndë dorë
Po me një Turk s'vë kurorë,
Dca burrë Shqipëtar.
Burrë djalër nukë ngarr.
Burri që do-të me marrë
Eshtë mbret për Shqipëtarë,
Dhe këta, si-do që thuaj,
Nuk duan mbret të huaj
Murat këtë dit mirë :
Ose më të sot të lirë,
Dhe m'up prapë ç më ke marrë
Mbretërit në Shqipëtarë
A, në nesa ke këto mëndje
Thermë sot me dorë tënde,
Shqipëria s' pret nga mua,
S'ka nevoje për një grua.
Sot lajme të mira mora :
Të ka shpëtuar nga dora
Shkëder-beu Kastrioti,
Im vëlla, m'a falte Zoti
N'është vërtetë kjo fjalë
Në kam sot vëlla të gjallë
Eshtë mbret'i Shqipërisë.

Dridhu, Sulxanî Turqisë,
Dhe futu vërë mbë vërü,
Se shumë fajo ke bërë
Dhe Zoti, u loth dhe pshoi
Murat, shumë të duroi.....

MURATI

Ah ! hosoa këtë përallë
Që ke një vëlla të gjallë ?
Yt vëlla, mej kokë - troshë,
Ka vdekur po ti shëndoshë,
Ka njëzet vjët q'o varros,
Tani u tret e u sos

MAMICA

Mjaft, se nga fjalët e tua,
Zëmëra m'u copëtua.
E di këto janë fjalë,
E di kjo është përrallë,
Mama unë të di merë,
Skënder-beut ja ke pirë
Gjaknë, që kur ishte djalë
Po ng' trim që ka dalë
Sot si biri Kastriotit.
Ay me fuqi të Zotit,
Duket do ti kesh gjarë
Dhe gjaknë dotë t'a marrë.
Sot vetë kam për të dalë
Të vërtetoj këtë fjalë
T'a gjëj kodo që të jetë,
T'a njoh për vëlla të vetë ;
Shqipëtarët do bisojnë.
Dotë ngrijen të lëshojnë
Sot duelë të panëjnë
Që shukojnë Skëndërbejnë
Dhe kshen me këtë mengyrë,
O, Sultan me dy fytyrë.
Që nukë frigj me gjak,
Mbase të vimë për hak.....

MURATI

Reshtëre me këtë kuvënd
Tani do të se vë mënë.
Të ka marrë koka erë,
Dolë këndh dhe shok të tjerë
Dhe me ca fjalë të rrëmo,
Të më punoni lugëme ?
Me të sharat që nëgjova
Dosë, shumë të duruva.
Tani t'u mbarua fall
Se tepëroi lsati ;
Neser nisu ja për varr,
Ja për martesë

MAMICA

Barbar.
Mamica, s'trëmbet së vdesë,
Po s'do të ilië martesë-

MURATI

Neser shumë.....

MAMICA

Ç'do të shoq ?

MURATI

Barr'a varr do-të kërkosh.
(Se Feritë).
Duet të gjëj Fatimenë;
Veshtro mirë Mehmanë,
Rreje mirë tanënë,
Se ëshdëron mbretëninë,
Mos na bëjë no-një dhunë.

FERITI

Zot këtë barr'a marr unë:
Të mbaronet dot qëllimi.

MURATI

Posho se na vjen Selimi.

Pamj'e IV —
MURATI, MAMICA, FERITI, SELIMI

MURATI

Qasu, Selim tër tek unë,
Të ndëgjoç ç' bënet këtunë
E shukon këtë mgaro?
Mburret q'ësht Shqipëtare.
Kjo nepërkë, kjo mzgrehë,
Që nderoj si mbretëreshë,
Selim, tani zgrië kokë,
Dhe kërkon të bëjë shokë
Të na vrasë të dy bashkë.
E keshë dashur me ardhë

Dhe kaqë shum'e-nderojë
Sa me ty dot'a martojë.
Sot më tha me gojë vetë
Për burrë s'do të të ketë!
Tani na punon llagëme,
Me ca gjigura të rrëme,
Paska hapur këtë fjalë
Që ka ajo vëlla të gjallë!
Shqipëtarët e bëstan
Pranalaj dubet u trazuan;
Bir, do prapsur kjo trazirë.

SELIMI

Nuk kam fjalër ështirë,
Që nesër dot'mbleth ushtarët
Për të shtruar Shqipëtarët.

MURATI

Ashtu, bir, ashtu me rrnash,
Me ta bën si të dunah,
Dhe kjo që bëri trazimnë,
Që s'pëlqen burrë Selimnë
Kjo që më del e-pa-besë,
Që nesër dnet të vdesë,

SELIMI

Të lutem ndegjo dhe mua;
Mamica, zot, është grua,
Mos vëro re se q'të thotë.

MURATI

Bir. mos m'u hut ndë të kotë;
Rritur me një mëmë shtrigë
Kjo bushtr është shum'e-ligë.
Dhe sa të mirs q'i bëra,
Ngjer sot, vanë dëm të tëra,.
Se kjo nepërkë do prerë
Së vëllezërit e-tjerë.

SELIMI

Zot .....

MURATI

Pusho; që të shpëtojë
Bënë tani të ti dojë,
Dhe për burrë ti të marrë.
Ti jesh mbret për Shqipëtarë.

SELIMI

Nuk kam, as një nevojë,
Zot, Mamica të më dojë.
Dhë mbretëri asnjë dua,
Kur të m'a fulë, një grua.

MURATI

Kur asnk'e paskë nevojë,
Mamica s'bën sot të rrojë.
E dojë nuse për djalë
Prandaj e lashë të gjallë;
Fatmen këtë shpresë,
Kish dhe ndaj s'më la t'a vdesë.

SELIMI

Është turp, zot, nukë dua,
Të vdesë kjo sot për mua;
Është turp për këtë shkak,
Të ndyrim duart me gjak..
Në mos do mua për burrë,
Gjënden të tjerë shëndurrë
Ng'ata që ke ndënë zgjedhë
Le të marrë dhe të zgjedhë
Vetëm, kurkush mos e ngasë.

MAMICA

Le Selim, le të më vrasë,
Të lotem për krye t'at
Le të pëqem zot t'im'at,
Me vëllezërit e tjerë,
Edhe me mëmën ençjerë;
Le Selim, të falë Zoti.
Edhe mos e-gjatë moti.

MURATI

E she bir, ç'është kjo grua?
E ndëgjon ç'thotë për mua
Të Krishtër'e Myslimanë
Për Zot, për Sultan më kanë
Dhe më falen ngjer të sheshi
Po kësaj s'i dërsin veshi...
Kjo është kucedr' e vjetërr...
Po t'i sp një burrë tjetër.
Pas fjalës që thuaj tinë
Selim, humbim Shqipërinë.

Dot'a shtyjë dit'e natë
Ti vrasë ty, dhe yt atë.

SELIMI

Nga miqtë dho zjarstë t'anë
J japim vezir Mosanë.

MURATI

Selim, s'është miqësia
Mo-ançhë ne mbretëria,
Bir kush do ti mbretërojë,
Sa'do shumë të na dojë,
Bën të tjerë miq dho shokë
Që të na bjerë ndë kokë.
Mamica, sot me një fjalë
Nuk bën të jet'e-gjallë;..
Se mos marr selimnë burrë
Tjatër burrë s'i-ap karrë.
Prandaj neser ndë mëngjes
Ose martonet a vdes. ....
Prandaj ne do të shpëtojë
Selim, bime të të dojë.
(del me Perlinë)

Pamj'a V

SALIMI, MAMICA

SELIMI

Ndëgjo ç të thotë Selimi:
Mos u trëmb nga zëmërimi.
Që mori për ty inat'ë.

MAMICA

Nukë jun si gjithë gratë:
Një Shqipëtarkë princesë
Zot, nukë trëmbet të vdesë.
Sklave, votën o jatimo
Ç'o dua sot jetën time?
Sot vdekjen e kërkoj vetë.

SELIMI

Jo zonjë, so jam ndë jetë,
Jm a' s'të bën dot gjë kurrë.

MAMICA

E di, pobi të marr burrë.....

SELIMI

Mos t' marr fjalët e-mia
Për të poshtra, të këqia,
Nuk kam gjarë t'im'eti
Zonjë nuk jüm, si zakoti,
Si mësalla me dy faqe,
Se jüm burrë me mastaqe
S'ndënja të të bind si dhelpër;
Si do që më pëlqen tepër,
Dhe me gjithë që të dua,
Znojë nukë të marr grua,
Se kam lidhur fjal'e besë
Me qupën e Fatimesë,
Që ka me burrën e parë
Mitrë Topnë shqipëtarë;
Peheur bashkë, vluar jemi.

Dashuri të madhe kemi
S'të ka thônë Fatimesa ?
S'të ka mëfyer Zadea ?

MAMICA

Të tjerë m'a kanë thônë.

SEJMI

Shum'o dinë në vênd t'ônë,
Vetëm im'at s'do të shojë
Dhe kërkon të më martojë
Me ty, të bëjë krushqinë
Që të shtrojë Shqipërinë.
Kshtu e keshillon Feriti,
Zëmër-dërri, far'evgjiti.
Se ka kandisur sot mbrenë
Të marrësh me Zadenë,
Të marrë mikenë time.
Për madhësi, për fitime.
Do të marr'atë që dua !
Po ngjerka dëshirë me mua
Dhe kjo zonjë Shqipëtare
Shtiret si-kur s'di çfarë fare.
Dhe Sollanit s'do t'i flasë
Se trëmbet me mua e-vrasë,
Tani besa, zonja ime,
Që s'kam të tjera mendime
Kur jam vluar me Zadenë,
Nukë mund të kërcbej benë,
Kur më do e kur e-dua,
Nuk mund të të marr grua ;
S'dua të bëj si të tjerë
Që martonen shumë herë.
Unë sot të flas si mik
Se të shukoj ndë rrezik,
Dhe s'dua të bënem shkak
Im'at të dërdhij sot gjak,
Dua zonjë pag urrtë
Të të shpëtoj nga im'atë.
Zonjë kam një mik të mirë
Që s'ush'ton tjatër dëshirë
Dhe do më tejër nga unë
Që të shpëtosh nga kjo dhunë.
Se të do zonjë, me nëmë
Kur s'marrtonemi dot bashkë
Dua, kur s'të marr dot vetë
Një miku im të të katë :
Musa, djal'i Fatimesë,
Zonjë, rron me kët shpresë.
S'ka guxuar të të thotë
Se të shukonte të flohtë.
Eshtë trim që nukë gjëndet,
Imirë sa nuk bënet.
Kur luftojë me Sërbinë,
Më kishnë zënë pusinë
Dhe dotë më kishin vrarë
Si kur të mos i kish parë :
Rrezikuë për të mërgoar.
Mikn'a tij për të shpëtuar.
Musa trimi u lëshua,
Deshi të vritej për mua !
Zonjë të lutem me rrunsh,
Një të tillë trim t'a dunsh.

MAMICA

Me të bir'e Fatmesë
Nuke bënet kjo martesë.
Se ka dalë nga një grua
Çfaltë nepërkë për mua:
Që ti kënaqij Sultanë
Më trudhëtoi vëllanë,
I vatë shpyrti ndë farrë.
Më adje se do ta bësh vjerrë.
Shi se s'punon Porëndia;
Si gjajtë fare fëmia.
Jndoa që më ka mikë
Është urtë dhe bemike.
Vezir Musa, si the vetë,
Është trim me të vërtetë;
Zot mbasë dhe un'e dua
Po'sot nuk është për mua.
Sot që gjëndem ndë sikohar,
Nuke jam për një vezir
Lenë, zot, qofsh i-lakuar,
s'jam gati për të martuar,
Jam gati për ndonjë jetë
Tek mbretëron Zoti vetë!.

SELIMI

Zonjë mos u-bën e-marrë,
Selimi të rënoon varrë,
Nga inati u tërbua.
Unë këtë gjë s'e-dua
Dhe sa jam'i gjallë unë.;
Po vaziri vjen këtunë.

Pamj'a VI

SELIMI MAMICA, MUSA

MUSA

O Selim o mik ç nëngjova.!
Çfajtne të këqia mnova!
Të mërgojmë këtë gjëmë,
Nga një gur duet ta vi-më
Ndë zëmër tënë; nëngjoni,
U jutem sot të marioni.
Mos qëndro mik të gan fsë
Me y'ta, ballë për ballë
Selim, ti e di fort mirë
Murati ësht'egërsirë;
Të lutem besoni mik:
Jni të dy ndë rrezik!
Mik në më do si të dua,
Merr sot Mamicën për grua.
Se nukë dua të vdesë!
Selim në jë mik me besë ...

SELIMI

Çthuaj zot'i për nëqësinë.
Të mare atë që do tinë
Dhe të të ndë që dua!
Ti-që desh vdiqe për mua
Më kushtlon këtë pasë?
Selimi s'punon me dhunë
Zot, hiq dorë nga kjo mëndë
Se dua motrënë tënde;
Selimi sot mand të vdesë

Po nukë dëf i pa besë.
Mamica s'është për mua,
Nukë më do, dhe s'e-dua
Se unë dua Zadenë,
Kush këmbyrë besë —
Ndaj lei këto mendime.

MUSA

Të lutet, zot, motra ime,
Besën q'i dhe le më njanë;
Të mos prisheh me Sultanë;
Nukë do të jetë shkak
Që të dordhet pikë gjak.
Ajo për të mirën tuaj...

MAMICA

Zot gënjeshtra mos na thuaj;
Zadeu këto n'i thotë;
Ç'eshtë aju grua ndë botë
Që fal zëknë që ka vetë
Kur edo ma të vërtetë?
Thuaj që bën këtë punë
Nga frika se mos vdes unë!
Ç'nevojë kani për mua?
s'u kam dashur as u-dua.
Lemë, lemë të jam falë,
Se mos të zë sot ndë fjalë:
Si-kur të bëj si me thën,
Ç'dotë mendoseshi për mua?
Si-kur të ndëgjoj zotrote?
Ç'dotë thosë motra juse?
Mos thuaj zot, këto gjëra
Janë gënjeshtra të tëra.
Ata q'a kanë dërgoar
Fort bukur u kanë msuar.
Po u-vete dëm mundimi,
Ndëgjoni ti dhe Selimi;
Në jam sot ndë këtë gjëmë
Pajn'e-ka vetëm jot'ëmë.
Ajo, si më kanë thënë,
Ka mbyllyr derënë t'ënë,
Se jotëmë tradhëtoi
Skënder-beaj kur shpëtoi.
Sot thonë ca kokë shkretë
Im vëlla gjendet ndë jetë,
Pa Fatmenë, kjo fjalë
Nukë dot'ish sot pranuë.
Kjo zëpërkë kjo zuzare,
Ishtë bijë Shqipëtare,
Përpara quej Ngjelinë,
E bija quej Marinë
Kur tradhëtoi Arbënë,
Ndërroi besën, e fenë
Dhe me Sultanë u martua!
Ti ke lerë nga kjo grua,
Të ka me burrën e-parë
Trim nga trimat Shqipëtarë.
Fatimen një morgeshë
Sot u bë nga mbretëreshë,
Po Zoti që na gjukon,
Mënon po nukë harron.
Këto di, këto të thashë
Si më thanë, se s'kapashë,
Dhe bëjë si-kur s'i dijë

Se ngjer sot jeshë fëmijë
Dhe kesha të madhe frikë.
Nuk ka gjak ne një pikë;
Me dhelpëri, me të rrëmë,
Jot ëmë më bën lagëme...
Dhe shtiret që më do shumë
Që të më hedhë ndë lumë.
Me të shoqnë një mënd kanë.
Prandaj të gjallë më lanë:
Të m'apin harrë Selimnë,
Kush s'e-kupëton qellimnë?
Më mua dunn zuzarët
Të qëtojnë Shqipëtarët,
Se lufta nuk u vjetë mbarë
Me trimatë Shqipëtarë.
Kanë nevojë për mua
Dhe si shukojnë qi s'dua
Sot këtë martesë t'vunë
Të më kandisën me dhunë.
Zotërinj, s'ma kishte ceda
Të thoshë fjalë të rëzda,
Po sot më pasë dhe fola
Dhe jashtë nga ruga dolla.
Achtu si s'ekanë gratë.
Më ndjeni, paçi uratë.
I dish brëngat e-mia.
Janë shumë të këqija,
Kur s'mundai të m'shëroni
Mos kërkoni të m'i çtoni.
Limëni, qofshi gëzuar,
Unë s'jam gër të martuar,
Limëni, paçi uratë,
Se kam vetëm këtë natë,
Neser nukë jam ndë jetë,
Veta te Zot'i vartetë,
Ku kam mëmën e babanë
Dhe vëllëzerët.

MUSA

Selim, c'jane?
Këto fjalë duke sharë?
Kam frikë mos ishi'e marrë?
S'ka folur kshtu tjatër herë.

SELIMI

Na mori gër ngjera të tjerë,
Tani veie te Murati,
Ti lutem tî shkojtesati,
S'besoj se jet' egërsirë
Të mos ndëgjojë të birë.
Mëmien kërkon të vdesë,
Prandaj nukë na vë besë;
Do, s'do, duut të shpëtojë.

MUSA

Selim, të lumtë kjo gojë!

Pun'e dytë

Pamj' e'-I

FATIMEA, ZADEA

FATIMEA

Njëzet vjet, kurrë s'të thashë,

Për-të ndë dyshim të lashë;
Fat-zeza, faj të math bëra
Që t'i thashë sot të tëra
S'i'u luta të mos ja thanash?

ZADEA

Zonjë, thuaj si të duash:
Atë që dotë marr burrë
Nuk mund t'a fshaj gjë kurrë,
S'mund t'a gënjej kur e-dua,

FATIMEA

Ja çup'e s'të pashon gjusa:
Mëndje-shkurtër kokë erë,
Ke folur dhe me të fjerë,
Nâyshe, qysh u hap kjo fjalë:
«Skënder-beu ehtë gjallë»?
S'të mendove se Muratit
Mos marroset nga inati,
Dhe mos sërë trimnë-gjorë
T'a therij vetë me dorë?
Atë që panë en sot djalë?
Pa kurryer këtë fjalë
Pse s'i'u-tha gjusa ndë gojë?
Nuk u trëmbe mos pëscojë
Ay prine që kam shpëtuar,
Për të çilin jam munduar
S'e m'a kanë lënë kasrë
T'a rrasj për Shqipëtarë?
S'u trëmbe me një kuvënd,
Se mos humbaç nikoq t'ënë?
Hape këtë një tradhë
Që mbaftë s'na dalë për mirë.

ZADEA

Jo moj nëne, nuk fola
Me njeri fjalër së'i'dolla;
Për kokën t'ënde, për Zotë
Vërë re mirë se q'thonë:
Thonë; me fuqi të Zotit
Rron i bir'i kastriotit;
Skënder-beu për ca vetë
Ekshe sot ndë këtë jetë:
Po këtë fjal'e marr ons -
Si shumë fjalë të tjera.
Nolloj thonë, hollë thanë -
Që të gënjëve Sultanë.
Q'i dhe djalën t'ënd e-therë
Dhe kshtu shpresoi Skënderi.
S'thonë sot se Skënder trimnë
Mbreti e-pasden Selimnë
Të bir'e Sevdasë ndjerë.
Nukë thanë nonjë herë
Se sot Selim'i vërtetë,
Eshtë vedr Musa vetë
Që shkon për yt bir tanimë;
Këto s'i thonë s'i-dinë.
Këto llagjimet e-tua
Në janë kshtu si m'i-thua,
Dot'i kishnë sot treguar
Po të koshë kuvënduar
Jo! zonjë, prine Shqipëtari
Që ke shpëtuar nga vorri.
Do-me-thënë Skënder beu

Që doli prapë nga Ithaa,
S'ishtë ndë rrezik, kam shpresë

FATIMEA

ndë këto fjalë s' kam besë.

ZADEA

Ja tek vjen e do-të shomë.

Pamj'e II

FATIMEA, ZADEA, SELIMI

(nani e tutje; Selimi nj[illegible]
votëhemë se mos[illegible] nga Zadea
q'ishtë Skëndër-bea. (Kir')
Gjou kastriotët.)

SELIMI (je Fatimea.)

Zonjë të lutem besomë,
Të mbrat që më ke bërë.
Ndë jotë time të shrë,
S'ka çpurbëj dot. Tjaër herë
Korëndojnë gjatë-gjerë.
Sot vetëm të thëra një fjalë
Zonjë të më kesh si djalë,
Që të kam dy herë mëmë.
Tani q'udhë dotë zënë?
Sot e tutje s'mund të fshihem.
Që tani duet të njihem
Se kam motrën ndë rrezik
Nga një njeri fort i-fik
Marrë, qën i-ps besë.
Që nxoir kërkon t'a vdesë
Po të mos më marrë herrë!
Kjo punë s'bënet dot kurrë
Se s'merr motren të vëllanë.
Sot duet të vras Soltanë
Dhe të marr gjak për çin'ajë.

FATIMEA

Jo bir, jo bir, pa[illegible] vrasë,
Bir, mos u bëra zezër-gurtë
Në je vërtet trim i urtë,
Të tanë fjalë mos thuaj
Dhe per Mamicën mos ndrusj.
Po të kesh fok ose besë,
Mamica nuk dotë vdesë,
Le Soltanë të jam falë
Të të pandejë për djalë?
Të lutem mbaj votëhemë
Në do të shpëtosh Anëmë?
Të lutem zot mos gënjeneshë.
S'ardhi koha të rrëfenesh.

SELIMI

Kur dot'a gjej më të mirë
Se sot ndë këtë trazirë?
Gjithë bota, pasha Zonë,
Bron, rrua Skëndër-bea thonë,
Dhe ushtarët Shqipëtarë
Duan t'a shoné më parë.
Sot, të dua, shqipëtia;
Shpëton, zonjë nga Turqia;

Dhe Muratinë mundi t'a vrau,
Se gjith'ata që ka pas
Që mbrojnë mbretin'e Turqisë.
Janë djemt'e Shqipërisë.
Vërtet njerit me besë janë,
Vërtet vritën për Sulltanë,
Po kur të dal e t'a them:
« Eni me mua, o djem,
Jam i bë'ri Kastriotit! »
Gjithë, për èmër të Zotit,
Tok me mua do të vinë
Të shpëtojnë Shqipërinë.

FATIMEA

Zot ndëgjo se q-them dhe unë:
Nuk'e dinë këtë punë,
Se Sultani, me të parrë
Shqipëtarët i ka ndarë:
Myrylinan'a të Krishtërë
Sjanë me një mëno të tërë:
Shumë vjet një zgjedhë rrojnë.
Dy, tri besë, sot besojnë,
Popullë nuke ka besë,
Le të thotë, të Thërresë;
Nukë çfaqej? të kërkojnë;
Çfaqej? mbase s'të besojnë;
Zot, që dritën që ke tërë,
Të kam dashur kurdoherë;
Në kë sot jetën nga unë,
Zot, iemë të mbaroj punë.
Mumlë dua të vdesë
Se rrofta me këtë shpresë.
Po dotë vdesë nga unë,
Se adaj kam ndonjar këtunë,
Prandaj e mora gër burrë,
Prandaj ejo largoiash kurrë.
Sot ky nder është për mua
Dhe shpërblim gjaltër s'të duk,
Vetëm sot të më ndëgjosh,
Nga unë të mbretëresh
Një Shq përi të bekuar
Se nga unë ke shpëtuar

ZADEA

Zot, më më do, si të dua,
Në ke dhëmbari për mua.
Në të vjen rëndë nga totë
Që derth, ndëgjoe q së thotë.
Pse të ndyresh më një gjak,
Që do-të derthe nga një pak?
Zot, mundi të mos dalë mirë
Ta vëç sot me nj'apërsirë,
Le gjaltër të vrasë mbretë,
Ti në do vërtet sidhenë.
Ti sot me trimëri t'ënda,
M'atë zëmër, m'ate mëndë,
Ta nderosh duke lëftuar,
Të mos quesh gjakësuar.
Vërtet, thërret dit'e natë
Gjaku që kërkon yt'atë,
Po, nuve, zot, kemi frikë
Për tyi dualna një çikë

SELIMI

Tu dua ? u dua shumë :
Sa zot kam gdhirë ja gjumë !
Kudo që veç'e lëtojë,
Nat'e ditë të kujtojë.
Mike për ty lakmonjë.
Lehtë, dojë t'a flitojë.
Që të zotoj shumë vënde
Ti vë një-në krisho tjetër :
Ahere jeshë bir mbretli,
Tani kjo shpresë s'më zbreti ;
(te Fatimeja)
Tani s'kam tjatër dëshirë
Veç të të çpërblej tët birrë
Që ke të thënet për mua !
Dhe më pyetni n'fund-ca ?
Dit e fundit sa të vjjë,
Për ju dalë më gostijë
Kjo zëmr'e shkretë që shendoj,
Dhe gjoku që kam ndë mëndja,
Eshtë juaji, urdhroni,
Do të bëj si të më thoni
Dhe si të më këshilloni.
Vëtem u keqem kujtoni,
Kujtoni, motrënë t'ime,
Gjendet një shumë shtrëngimë, -
Eshtë shumi math armiku ;
Shpëtonjeni nga rreziku.
Në mos po zesër, t'a dini,
Ja më shini, ja s'më shini.

FATIMEA

mos u trëmb për këtë punë.
Se këtë bare'e-marr unë"
(Selimi del).

Pamj'e III

FATIMEA, ZADEA

FATIMEA

Trëmbem se ky këtu me pallë
Nga fjala që tha mos dalë
Dhe mos.....

ZADEA

Nga fjala s'dal kurrë
Se nuk është të bëjë burrë.
Tjatër frikë më ka ryrë :
Ti vetë sot me q'menyrë —
Do-të mbaç fjalët e tua ?

FATIMEA

Do të t'a them, dua s'dua,
Që të më ndish dhe ti vetë ?
Musa Selim ? vërtetë,
Për Mamlokën ka dëshirë,
Shum'e do.....

ZADEA

E di fort mirë
Po s'ta kapëtoj qellimnë.

FATIMEA

Duet të shtygjmë Selimnë
Sultanit t'i-këjë varrë,
Për dashuri që ka marrë.

ZADEA

Zërnjo, këto fjalë ç'janë?
Të vras'i hiri bahnë!

FATIMEA (me vetho)

Baba! duet të mbs gjunë —
Se po të dijë c'di unë.
Zadea sot, më prish punë.

(te ZADEA)

Mos të vijëj hija ime,
Rëndë për këtë mejtime:
Ndaj, laskë me këtë ëhpresë,
Musunë, tim bir, të vdesë
Dhe bëra Selimni djalë,
Prandaj e-lashë të gjallë,
Prandaj e-rrita si pjellë
Për këtë qëllim të thellë.
Dhe si-do që jam kaurkë.
Prandaj kam shkuar për Turkë,
Njëzet vjet prandaj kam voar.
Pra ndaj këtu jam martuar,
Ndaj ndënja në këtë prak.
Që të mund sot të Marr-gjak.
Gjakn'e Sultanit Turqisë
Q'ishi'armik'i Shqipërisë
Sot, Murat, sëmër këlliri.
Dotë vritet nga i biri,
Të marr me fuqi të Zotit,
Gjakn'e Janit Kastriotit
Që më sha kur vdiq, të hirë
Që t'a rnaj me dëshirë
O'vëlla, vëlla, pas odjesë.
Të vranë me të pa, besë;
Ngjëlma, nëkë gënjeu;
So, ja ku erdn Skënder beu!
Ng'ajo jetë ku ke vatë.
Dërgoi shpresa'e vratë,
Që të sëcë ndë vënd t'dënë
Fron'e artë që ke lënë:
Të lëfoqje me Turqinë;
Të sderojë Shqipërinë.
Sultan, Sultan, dotë vuash.
Erdhi dita të paguash
Të këqiat që ke bërë
Ndë Turq'e ndë të Krishterë!

ZADEA

Të lutem, rrëfem'o nëmë,
Qysh do të bënet kjo gjëmë

FATIMEA

Bijë s'është puna joke,
Mos kërko ti dish të tërë;
Ndëgjo sot se ç'punë bëra:
Dërgova kur dolli mbrëtë,
Të na vijë Muhameti.
Nga nakar'i math që kanë,

Sdo vëllai, të vëllanë,
Vart'e shoke-shokut rëmojnë,
Me lagëtmë që panojnë,
Ja tek vjen.....

ZADEA

Zonjë, për ç'punë!

FATIMEA

Dotë josh vetë këtunë,
Po të mos flaç as një fjalë.

Pamj'e-IV

FATIMEA, ZADEA, MUHAMETI

MUHAMETI

Zonj'e madhe, të jam falë.

FATIMEA

Zot, të falesh Perëndisë
Për jë mirën e Turqisë,

MUHAMETI

Gjithë punët mirë janë
Zoti na falë Sultanë,
Se është mbret i Turqisë
me fuqi të Perëndisë.

FATIMEA

Zot, loi këto dollape,
Dhe zënrën pa frikë hape;
Sot në do të mirën t'ënde,
Mos më folë me dy mënde.
Ti di më mirë se unë
Që të punon mbreti dhunë,
Po mbasa vosh s'ke dhe zarrë
Që do të të bëjë zarrë,
Dhe sot Murati, si ihonë,
Kërkon të prishij zakonë
Të mos shkuç të nderëtëruesh
Kur të lërë frenë hosh:
Ndaj mendonet me vezirë
Të bjerë nëe fron të birrë.

MUHAMETI

Nukë gjëndet mbret m'i mirë.
Jm vëlla, zoti Turqisë
Me fuqi të Perëndisë,
Për jetë të mbretërojë
Dhe sa malet të na rrojë,
Po, qoftë lark, kur të vdesë,
Unë dua, bosa-besë,
Të mbretërojë Selimi
Zëmër-miri, burrë trimi,

FATIMEA

Duket s'ke besë tek zonja,
Se Murati më ka grua,
Dhe Musa Togja veziri
Ti pandan se është biri.

MUHAMETI

Vezir Musa, trim me fletë,

S'është'yi bir !

FATIMEA

Me të vërtetë,
Vezirë nuk e kam djalë.

MUHAMETI

Zonjë, çjanë këto fjalë ?

FATIMEA

Ndëgjo, zot se-si ka gjarë,
Po të betonesh më parë
Që do të më dukesh mik
Mik për kokë dhe besnik;
Këtë mbrëmi që dua
Eshtë për ty, dhe gër mua.
E dobishmë.

MUHAMETI

Muhameti

Të betuar si bir mbreti,
Që sido qoftë kjo fjalë,
Nga goja të mos i dalë,
Dhe sa të rrnjë të jetë
Për nder të math dot'a-këtë
Zonjë që ti të shërbejë
Ndë ç'do pun'e ç-do nevojë.
Se nukë tëmbet të vdesë

FATIMEA

Besa-besë ?

MUHAMETI

Besa-besë

FATIMEA

Zot Shqipëtarët u ngrenë . .

MUHAMETI

Dhe thonë gër Skënder-beun
Që rrou ! zot u hap kjo fjalë.

FATIMEA

Kjo fjalë s'është përralle
Ay q'e-hapi s'gënjeu,
Eshtë gjallë Skënder-beu :
Vezir Musa, trim me fletë,
Eshtë Skënder-beu vetë.

MUHAMETI

Zonjë, pse tallej me mua,
Me këto fjalë që thua ?
Lei zonjë, këto fjalë,
Skënder-beu s'është gjallë.
Ti e-di që s'mund të jetë
Se Muratit ja dhe vetë
Dhe këtë foshnjë Muratë
E dërgoi tok i-ati,
Me dorë të ti e vrau.

FATIMEA

Ndëgjo gjuna se si gjau
Murati si eqëresë,

Ahere vraa tim birrë.
Për Skënder-beun ja dhashë
Dhe kitë të gjall'e-lashë.
Se dasj për Shqipëtarë
Që m'a kishnë bërë harrë
Prandaj zot, ndënja këtunë
Që të mbarcj këtë punë.
Zoj, tani q'i-di të tërn
Punët e mia që bëra.
Duet, si me the tani
Të më ndish, e të të ndi.
Në do zot, që të kesh shpresë
Të mkrotërosh kur të vdesë.
Yt vëlla, drogi t'a-marrë,
Të jash mik me Shqipëtarë
Edhe kur të mkrotërosh
Benë që dhe mos harrosh
Se pa-besën s'ka dalë
Për mbarë kurrë.

MUHAMETI (me vëllaz)

Kjo tjalz?
«Skënder-beu vrau një jetë»
Të jetë vall'e vërtetë?
Zonjë m'a ep me të shkruar?
Se s'është për të besuar.

FATIMEA (shkruan)

Mirë, zot me durë (Ia
E shkrova.

MUHAMETI

Këto shënime
Dhe besa që ka bik unë,
Dosë na mbarojnë punë. (del)

Pamj'e V

FATIMEA, ZADEA,

ZADEA

Zonjë, me të dik mik,
Më duket se ndë rrezik;
S'e di pse, po këtë herrë
S'e kam patur ndë sder kurrë?
S'e-pse kur u ngre nga shesbi?
Jku ndë-në besë qeshi
Trëmbem mos na tradhetojë.

FATIMEA

Jo, jo se na ka nevojë
Vërtet s'është hurr'i-mirë
Po ka të mothe dëshirë
Të bënet Sultan dhe vetë
Me c'do menyrë të jetë;
Ay tron më kësë shpresë,
Prandaj sot i- vuru besë.

ZADEA

Po s'është'e-ligë kjo punë?

FATIMEA

Sot një dëshirë kam unë:
Të lë pas në këtë jetë
Skënder-beun të vëritë
Dhe Manicën, nga zinxhiri
T'a shpëtoj.

ZADEA

Na vjen vezíri

Pamj'e VI

FATIMEA, ZADEA, MUSA

MUSA

Zonj'e mabe të jam falur;
Esht'e vërtetë kjo fjalë
Që gjegja prej Mohametit?

FATIMEA

Po q'të tha vëlla i mbretit

MUSA

Unë qënkam Skënder-beu!

FATIMEA

Muhameti s'të gënjeu;
Unë që të kam shpëtuar,
Ja dhashë sot më të shkruar
Dukni e gjeta te shkalla
Se ishi dalë nga Salla.

MUSA

Zonjë, vërtet ashtu gjau,
U-hodh e më xu nga krau
Dhe zuj tha...

FATIMEA

Po a'e-kosove?
Dhe ikë nukë qëndrove?
Mëgjo puna si ka gjarë
Tani njëzet vjet më parë:
Zoj, Murati pushtë zënë,
Vrau yt'at e jot'ëme,
Gjithë njerat'e-tu; nukë ballë
Desh të të lërë të gjallë;
Jeshe gjashtë muajsh djalë.
Besën, o zot, t'a ndërroi.
Dhe Skënder-beu t'ëmërol.
Një ditë, dy shqipëtarë
U qasnë këtu pa parë,
Nukë di si e-gënjyen,
Nga pallati të rrëmbyen
Dhe të prunë, zot tek unë
Kur dëgjoi këtë punë
U-marros Sultan Murati.
U tërbua nga inati,
Vuri njerz të të kërkojnë
Dit'e natë të përgjojnë
Të të gjellin, ma një fjalë
A të vdekur, a të gjallë
Kur pashë këtë mynxyrë,

O mendoush me ç'mendyrë
Mund të të shpëtonte jeta.
Zot, bëra sikur të gjeta
Dhe mora Kim bir Mustanë,
Dhe vajta gjeta Sultanë.
Si-do që jeshtë versnikë
Keshë prapë shumë frikë
Mbreti mos të kapëtojë
Dhe mos nukë më besojë: —
Po puna më vate mbarë,
Se Murati me të parë,
Nga inati që kish marrë,
Rrëmbeu Musën e gjore
E theri vetë në dorë,
Dhe pandën sot në ka vrarë.
Skënder-beun Shqipëtarë!
Për këto shërbime maa,
Sulltani më mori prush,
Se Sultanja, për fat t'onë,
J-kishte vdekur lëhonë.
Më dha e rritta fëmitë
Të birin e-të Sëlimit,
Më bëri shumë të mirë,
Më dha shumë daravira
Më ta këtu mbretëroshë
Bashkë me pjetër që keshë
Bërë me burrën e-parë
Arianë Shqipëtarë.
Mbreti të panden t'ime bir
Ndaj sot të bëri vezir,
Prandaj me fuqi të Zotit,
Sot rrun djalë Kastriotit
Këtë gjë që të rrëfeva,
Më ndje se ngjer sot t'a fshreva
Të lashë se bënesh burrë
Që të mos trëmbesai kurrë.
Sot që je shumë-ndiggjuar
Me punët që ke punuar.
S'është fjalë gu besuar
Të jesh prinoë Shqipërisë
Me fuqi të Perëndisë
Sot Shqipëtarët u ngrenë
Dhe kërkojnë Skënder-benë
Zot, më duket kjo kurorë
Rehtë për ty fort e-rëndë,
Rehtë koha të jesh burrë,
Te tregonesh në mos kurrë
Puna ime u mbarua.

MUSA

Këtë që bëre për mua
Kurrë s'pëngbënet me fjalë.
Nga ti kur qënkam i-gjallë,
Zonjë, për këto shërbime,
Deste bëj detyrën time.
Në mos pagofsha si dua
Këto të mirat e-tua,
Të ta dijë Perëndia
Edhe gjithë Shqipëria
Moj zonjë, këtë të mirë,
Për mua humbe të birrë!
Këtë zdë botë të tërë
Kurrë njeri s'e ka bërë;

Ke bërë të madhe gjëmë,
Të dijë ngjet sot për mëmë,
Të kam dashur si jo tjatër,
Dotë te dua më tepër
Tani që s'të kam gjë fare!
Qënkej trime Shqipëtare:
Dotë të kem nde natyrë
Për shëmbëll e për paseqyrë,
Të rritënem trim ndë jetë
Dhe Shqipëtar i vërtetë.
Më vjen keq sot për babanë
Po më shumë për Musanë,
Zoti zahate n'e-bën mbarë
Dhe s'u-lë gjakse pa marrë...
Më ndje, me këto mendime,
Harova motrënë time.
Zonjë, si të keshë thënë,
Ndë dashuri kesha rënë.
Dhe të kjo motër më hesë
Nggjer sot keshë tjatër shpresë:
Dojë të më mirr për burrë!
Pse s'më tha gjë gjaku kurrë?
Po dhe ti kur kuqëtove
Këtë mall, pse s'më ndalove?
Dhe shoqe? kerë më gojë,
Pati më shtyjo që t'a dojë?
Pse, pse për këtë martesë,
Më mbaje, zonjë me shpresë?
Këtë dashuri të shkretë
Përse valle-rritte vetë?
Përse, me motrënë time.....

FATIMEZA

Se ka të tjera qëllime
Murati: nuk'e-lë kurrë
Që të marre tjatër burrë
Vec të bërr'o-ti Sellimnë.
Po dhe ti ja di qëllimnë.
Ndera dashurinë krenë
Që të mos jesh me një mënë,
Me Sulltan'e-mallokuar
Që do ta vërë ndë duar
Dhe Sellimit do t'ja ngë?
Do sot, që të ki thenë prapë
Pse të shtyta që t'a-dunsh?
Që të mos trëmbesh t'a-rrush.
Dhe t'a-shpetosh nga inati
Që mori për të Murati.
Sot motra jote mundonet:
Në mos dashbi të martonet.
Nesër, të rrojë s'ka shpresë.
Dotë lësh motrën të vdesë?

MUSA

Panën që kërkon Murati
E-do Zoti, e do Fati:
Mumica të mos mendonet.
Me Sellimnë te martonet.
Unë sot, si-do q'e dojë,
Ja thashë vetë me gojë.
Po ajo më vu përpara
Dhe më ndoqi me të shara;
Po unë që dotë mnojë
Se ç'më ka, do më besojë

Dhe dotë marrë Selimanë
Mik'o-dashur, hurrë trimnë;
Si ky, të tjerë dhëndurrë
Nukë mund të gëjmë kurrë.

FATIMRA

Zot, ç jansë kisto kurrënde?
Dotë lësh motrënë t'ënde
Skavo tek një egersirë
Që do t'rapë to birrë?
O Zot, nuk e-di Sultnë
Që të ka vrarë babanë.
Që.....

MUSA

Selimi sî ka gjarë
Dhe njerat'e-mi sî ka vrarë?
Zënër-mirë që s'ka shokë,
Prandaj o kam mik për kokë.

FATIMRA

Kur ka nja baba të dillë?

MUSA

Bëri forra trëndafilë.

FATIMRA

Zot, Mashca nuk'o-do,
Që lutem nëse e-mundo
Edhe mos e sëkëlldia.

MUSA

Dotë vetë t'a-kandis.(del)

Pamj'e VII

FATIMEA, ZADEA,

FATIMEA

Ikatët e krëngutë e-mia
Bijë, mî çton Perëndia,
Se si-ko që kam punuar
Për qëllima e shëntëruar,
Kur dukot'se mburoj punë
Del një ndalim, del një Dunë
Dhe s'lazrij atë që dua.
Nukë di c'është me mua.
Ngjor sot kam vuar pa masë;
Po dreqi dotë pëlcasë
Dhe një ditë do të vijë
Zot'i-math do të më ndijë.
Ndiqjove, bijë ç më tha?
Kupëtove ç'qëllim ka?
Të tjera mundonem unë,
Musa korkon tjatër punë
Dhe sido që më beson,
Nga mbreti trëmbet s'guxon,
Jo vetëm s'guxon ta vrasë
Për fat të keq kisë shtatë.
Po rend bashkë më Sultanë
Të marrë motra vëllanë!

ZADEA

Moj nëne mos u-mundo,
Se Mamiça burrë s'do
Dhe princi s'merr fjalër grua,
Se më do dhe vdes për mua:
Mos u-trëmb për këto gjëra.
Princi sot i-di të lëra
Dhe s'mund të kënhojë besë
Tani që një vetëheuë:
Mamiçën sot s'mund t'martrë
Kur kanë një gjak, një farë.
Po një gjë s'kupëtoj unë,
Me këto që bëre sot:
Musa nga xotrote nëjeu
Çështë vërtet Skënder-beu,
Dhe vulose me dy duar
Që ti vel'e-ke shpëtuar!
S'të kupëtonet qëllimi:
Kur të mëlenet Selimi,
Besa që doça midgjojë
Zonjë, qysh dotë besojë
Qëkhi'i kiev'i Kastriotit?
Pole, për ëmër të Zotit,
Skënderbe n'eshtë Selimi,
Çështë vezir Musa trimi?

FATIMEA

Njeri këtë s'bën t'a dijë
Dhe s'do që të kam bijë
Mos prit që t'a mësoh nga unë
Kur nukë di të mbaç gjunë.
Mos e bën fjalën të gjatë;
Duro bijë, paç uratë,
Dotë shoç se ç'bën jot'ëmë.
Tani kuvëndet t'i-lëmë;
Duro, dotë kupëtosh
Jot'ëmë nukë rend kosh
Se lakëmon për Andhenë.
Duat të sho Muhamenë,
Të shukojnë me Sultanë
Qysh dot'a kërcejnë mb'anë.

Pun'e-tretë

Pamj'e-I

MAMIÇA, MUSA

MUSA

Motër, të dojë për grua!
Sot ky xjarr vërtet u shua.
Tani si vëlla të dua.
Po zëmëra m'u copëtua
Shumë herë dashuria
Lindetë nga miqësia,
Po sovda kush-do që ka
Më pahir bënat vëlla:
Ngjer sot të dojë për grua,
Tani lipset të të dua
Për motër-ndaj zëmra ime
M'u bë sot, copa, thërrime!..

MAMIÇA

Po dhe unë sot, të dojë

Dhe shumë herë rikoji
Ndëgjo se ç'më tha një herë
Dëlin që vlliq mëmës mjerë:
«Bijë, duaj Fatimenë
«Se atëo që erdh me mbrenë,
«Eshtë grua zënër mirë,
«Mbretit të do për të birrë
«Po të të mos hindesh kurrë.
«Bijë mos marq fjalëz burrë,
«Veçnga dor'eFatimesë,
«Se është mikë më besë.»
Fatimen të kish djalë,
Prandaj zot, me këto fjalë,
Pandeva se kish dëshirë
Të m'ngjij burrë të birrë
Zot, prandaj s'kosha besuar
Fjalët që kesha ndëgjuar,
Që më kish vrarë vëllanë
Për të könuqur Sulanë.
Prandaj, kjo zënër e shkretë
Të faltë mu të vërtetë;
Prandaj tek ti kesha shpresë
Kur mendomash për marbesë;
Që të marr burrë Selimanë,
Ndaj, s'mbajta dot zëmërimnë
Dhe të vura sot përpara
Me kaqë shumë të shara.

MUSA

Motrë, me këto kuvënde
Mos më vre me durë tënde?..

Kur nukë dijë se q'jeshë
Kur nukë dijë ç'të koshë,
Të dojë mikë më besë
Dhe gënjeneshë me një shpresë.
Tani q'u-gjënë o vërtetë,
Mu prish shpresa, m'u-nxi fjeta!
Detyra që kam për tjetë;
Më ndalon sot të mbyll sytë;
Nevoja që ke për mua
Më bën të rroj, dua, s'dua.

MAMICA

Po dhe unë zot, kur m'sova
Të vërtetën sot, rikova....
Vërtet shumë më gënjeu,
Kjo fjalë, po më ëndoi.
Zëmrë që kesha m'u-shua,
Po zëmra m'u-përvëlua,
Sot një gjë më mahn më botë;
Mendja ime që më thotë:
«Tek sy' që kesha shpresë
«Gjeta një vëlla me besë».
Zot, kur të paskam vëlla,
Nga një mëm'e një baba,
Kur paskemi zot një gjysëm,
Duet të duëmi adryshe,
Kujto! nëtrreve sot ënër,
Dhe kemi një gjak ndë zënër;
Ky gjak që kemi të barë
Sot kërkon gjaknë të marrë!
Kujto, Musuli ç'ka bërë,
Vrau njerëz'-në 40 Kërë

Mos harro se sot Atdhera,
Pret shpëtim nga Skënder-beu.

MUSA

E-di se djal'i-kujt jam,
E di dëtyrën që kam
Dhe do-të marr nga Murati
Gjaknë që kërkon im'ati,
Më ndifte Zot'i vërtetë,
So kur è do dhe ti vetë,
Kjo vrasëj nuk dështë dhunë.
Po pa hërë kët' punë
Motrë të lutem ndëgjomë...

MAMICA

Vëlla, mos m'-u lut, urdhromë.

MUSA

Motrë kur k'të marr dot vesh,
Dua një mik të të kthëm.
Ndaj doct-mos nëmëronesh
Me Selimnë të markonesh.
Të ligën t'ecën, besomë,
S'e dua kurrë.....

MAMICA

Ndëgjomë:
Kur nukë je të për mua,
Burrë fjalën nukë dua
Selimi me të vërtetë
Eshtë'i mir'e trim me fletë,
Vërtet s'ka shokë të tjerë,
Po nga Murati ka lerë.
Nga të ligat e-këtinë
Qëroe, kso sot tinë;
Kur të vëç mbretnë ndë varr
Bjernë Selimnë t'a marr.

MUSA

Vota t'a vras se s'kabitem
Motrë, po mandë që të vritem.
Cho kur të mos jem i-gjallë
Për zot, kush do-të të dalë?
Ndaj të lutem të marc burrë
Motrë të mos trëmbem kurrë
Të mos të të të të shkretë,
Pastaj di se ç punoj vetë.

MAMICA

Kur të kem të tillë vjerr,
Kur të sho të tillë tmer,
Me mirë deti më mbytë
Më prahir sot të mbyll sytë
Dhe të më mbuloçë dhëu!
Në jë vëriet Skënder-beu,
Kosë vetëm a me shokë.
Bjeri Muratit nëa kokë.
Po c'dreq na i-ajeli këtunë?

MUSA

Motrë, na punuan dhunë.
Se shukoj, hashkë me mbrenë
Tradhëtorë Mahamenë.

Pamj'e II

Murati, Musa, Muradi, Muhameti, Ferrë.

MURATI

Te kjo çupë bukuroshe.
Pse ke ardhë, ç'jsë'i-thoshe?
S'ka qëllim për të martuar
Me t'im bir?

MUSA

Pun'e mbaruar:
Dedë martonet princesa
Me Selimnë.

MURATI

Po martesa,
Kur do të bënet?

MUSA

S'e di,
Po të duash që tani...

MURATI

Po s'mseove dhe tjatër fjalë?
Skënder-beu 'shtë i gjallë?
N'isht'e vërtetë kjo punë,
Brëšma t'a-sho dhe unë.

MUSA

Ti e-nje fort Skënder-benë
Se sho kësu Muhamenë
Tradhetorë t'yt'vëllanë.

MUHAMETI

Punoj për t'im zot Sulltanë
Dhe zot bëj detyrën t'ime.

MUSA

Të di, me këto shërbime
Llogëme do ti punosh.

MURATI

Këto fjalë jenë bosh.
Një fjalë tjatër të zëmë:
Kjo ter'eshtë nga jot'ëmë.
Nëngjo më parë ç'ka shkruar
Të më përgjigjesh pa ndruar:
« Kam gënjyer me Sulltanë,
« I dhashë t'im bir Musanë,
« Muradi, kësë të gjorë,
« E therë vetë me dorë
« Se Skënder-beu e pandeu;
« Prandaj rron sot Skënder-beu
« Vezir Musa trim me fisë
« Esatë Skënder-beu vetë.»
Janë këto të vërteta?

MUSA

Të tëra, t'u-ngjatë jeta

MURATI

Musa, thuaj të vërtetën.

Në do sot të shpetoah jetëa.

MUSA

Unë Musa nukë jam,
Polemë me ënëër që kam.

MURATI

Sot më dukot se u-ç'mëndë,
Sikë vjen keq për jetën t'ëndë?

MUSA

Bën atë që ke ndër mëndë
Dhe lei këto kuvëndë.
Ju ivegër si një shtazë,
Mendoneshë të të vrasë,
Se im at që ti ke vrarë,
Gjaknë kërkon të të marrë;
Po nukmë la tradhëtoni,
Nga rreziku sot të nxorri;
Po ky gjak s'mbetet pa marrë
Se ka shumë Shqipëtarë.
Sa nukë dijë sa çjeshë
Për sot, për Sulltan të keshë,
Ngjer sot për ty kam punuar,
Me beset të kam shërbyer,
Dhe-ndë rrezik ryta votë
Që të fal Selimit jetë.
Jo, jo! me fugi të Zotit,
Sot i bërî Kastriotit,
Nukë trëmbet se mos vdesë.

MURATI

Me këto fjalë ke shpresë
Të më xbuç ndaj për t'im birrë
Thuaj q'i-ke bërë mirë:
Po Musait Këto gjëra
Ja kam paguar të tëra
Dhe sot e bëra vetër
Se ka shpëtuar t'im bir
Për tyj s'kam as një dalyrë
Se sot ti ke dy fytyrë
Ja Skënder-bëu më thua.
Dhe dëshiron të vraç mua;
Kërkon të më vraç me dhunë.
Po dotë më shoç ç'këj unë:
Sa jam i-mirë për mëqië
Aq i-keq jam gër të liqtë.
Nga unë sot, s'i-ka shpëtim;
Mos u mbaj me djalën t'im,
Se nukë më shkon lnatë

MUSA

E-di ç'dorr është Murati,
E-di mirë se kjo shtazë
Skënder-benë do të vrasë?
Të di mirë ç'njëri je,
Dë ç'zëmër të ligë ke,
Egërsirë si ariu
Nukë fryn mish njeriu.
Jo, s'të përmënda sët gërrë
Që të të marr me të mirë.
Po rrëfera trimërinë

Që kam-pasur ngjerq tanimë
Sa jëshë Musa vëziri,
Që ti të mbushet fiqiri
Ç'mund të bëjë Skënder-beu
Tani që doili nga dhe,
Si-kur fa lëth sot të gjallë,
Si-dot dot bëzë për ballë,
Murat zë do votëbenë,
Prishe, vrao Skënder-benë,
There veté Shqipëtarë
Të të mos të bëjë varrë.
Sot s'kroni dot që të dy
Se s'të shukon dot me sy.

MURATI

Derr i-derrit, shum'o-mburre.
Po të lerq kokën i vuro!
Ferit, Skënder-bo gjoun,
Ndë të math inat më vuri,
Mezë mbylle sek të dunsh?
Mos humbo, ashtu më munsh.
Të vëç i-e-nuajsë mirë.

MUSA (te Mamica)

Mollë, koshë një dreshirë,
Foti s'më la t'a-mbarej
Që të mund të të shpërnj.
Dashtë Zoti, muj e ngjerë,
Dhe të shpëtofshin të tjerë,
(del me Ferinë)

Pamj'e-III

MURATI, MUHAMETI, MAMICA

MURATI

Dhe ti tani mos lëj shpresë,
Skënder-beu dotë vdesë.
T'ënd vëlla ndë varr e-ngule,
Tani mos u-mbëj fodulle,
Mos u mburr po qaj me bol,
Se prapë nuk'a she dot.

MAMICA

Jo Sulltan jo! nukë qaj.
Se im vëlla vdes pa faj.
Sot im vëlla më nderon
Se trim e burrë qëndron
Dhe me fjalë që të tha,
E-njo vërtet për vëlla;
Dotë nderonet ndë botë.
Për ty boin q'dotë thotë?
O Murat, do të të shajë,
Të qaj? vërtet doië qajë,
Sikur të qëndej herrnar
Dhe të të kishte mvdurr
Që të të shkonte inati:
Ay frikë nukë pati.
Me gas të math të rrëfeu
Q'ishtë vërtet Skënder-beu.
Më gjithë rrezik q'e-ggjetë,
Të foti si një bir mbretë

Dhe i-tillë dosë vdesë.

MURATI

Po të duash ti ka shpresë:
Në do të shpëtosh vezirë,
Të martonesh me t'im birrë.

MAMICA

Jo Sulltan jo! këtë fjalë
Merre prapë, t'a-kam falë
Mund të pësh gjaknë t'im sot
Po zëmërn' s'm'a ndhiron dot
Mos ushqe të lilë shpresë
Të.....

MURATI

Ahere lë ne të vdesë,
Edhe më qaf'e-pas veti
Si këtu dhe nd'atë jetë,
Se fajsë ndë këtë punë
E ke ti nak'e kaos unë

MAMICA

Im vëlla vete ndë qiell,
Tek dosë ndrijë si diell
Ati shpyrti dotë-dalë
Po lë pas shumë të gjallë;
O Murat të rënte pika
Të mos të të dalë frika
Se si u ngjall Skender-beu
Mund të k'apet prapë dheu
Dhe të ngjallet fjalër burrë
Një nga vëllezrit mdjerë;
Si Fatmen, o lumë
Shqipëria ka gra shumë;
Kërren trima Shqipëtarë
Që s'lënë gjakun pa marrë
Mbase dei ne-një prej nesh
Të shtrin një dalë nde shesh;
Mbase dei një Shqipëtar
Të nder një dalë ndë varr
Dhe këtë tokn të vërtetë
Për burrë do-ta marr vetë.
Në mos vafsh nga njerëzin
Dot'a-gjëg nga Perëndia
Se të ligat që ke bëra
Mëruitnë botën të tërë! (del)

Pamj'e IV

MURATI, MUHAMETI, FERITI, TAHIRI

MURATI

Ferit, bëre si të thashë?

FERITI

Këtu prapë nd'ed'e lashë
Dhe dy ushtarë të mirë
Runjnë Musa vezirë
Se mos gëzjenet o dalë.

MURATI (to Muhameti)

O vëlla me këto fjalë
Që flet Mamica për mua
Më shtyn t'a vras, dua, s'dua.

MUHAMETI

Thërret shan nga dëshperimi.

MURATI

Nuk i pëlqen sot Selimi
Se ka mendime të tjera.....
Po kot na zbarret e njera:
Skënder-beu kur të vdesë
Nukë dosë kotë shpresë.
Ti qënkoj vëlla me besë
Muhamet, nga ti sot s'presë
Armiknë të ma tregoje
Se pandejë su s'mos ngjis.

MUHAMETI

Gjaku s'bënet ujë kurrë.

MURATI

Gjeto Skënder-bej gjakrë
Dhe m'a-dho me dorë vetë!
Ti qënkej mik i vërtetë:
Krëlemë sot, paç nratë.
Si t'ja-bëj?

MUHAMETI

Jeto t'u-ngjatë
Të til'armik të vërtetë
S'bën t'a-lësh ndë këtë jetë:
Bota nuk e-ka dhe parë
Dhe u-ngrenë si të marrë
Po së-kur t'a-lësh të gjallë?
Jo, vëlla jo! me gjë fjalë.
Vdekj'e-ti t'është detyrë.

MURATI

Po si t'a-vdes, me c'monyrë?
Çfaqur, jashtë, fshehur, mbrëzda

MUHAMETI

Mua, vëlla, m'a-ka ënda
Dhe gjëj për mir'e-për mbarë
Jashtë t'a-vdesë ilarë.....
Gjithë t'arshonë të vdesë
Përtë të mos kenë shpresë.

MURATI

Që të mos bënet krazirë
Më dukej çuditë më mirë
T'a vrasim këtu tek jemi
Pastaj të dalim të themi.....

MUHAMETI

Janë mendime të kotta
Se nukë na beson bota
Dhe po të mos na besojnë
Shqipëtarët e- kërkojnë
Dotë thonë: na gënjeu
Mbreti, se rrou Skënder-beu.

Po të vritet si them unë
Zot, nukë na gjan kjo punë
Se pa vdekur do të thotë
Përpara ndë gjithë botë:
» Jam, jam vërtet Skënder-beu!

MURATI

Rrofsh e qofsh, Muhamet ngreu
Ecë të bësh si më thua
Se ti qënkej mik për mua
Ngreu vëlla mblidh ushtarët
Miqtë që ke dhe të parët
Dhe Tahirë merrë pas
Bëj c'të duash ndë pallas;
Sot këtu je satrazem.
Esht'e tepër të të them
Që të març masa të mira
Të mos na gjajnë trazira.
Mos harro, ashtu më rruash
Sultanë vetë t'a ruash
E- ke mik, e-ke vëlla

MUHAMETI

Ndë derë
Ushtarët sot nuk'i-kemi ?
Dotë bëjnë si t'u themi,
Të na mbaronet qëllimi.

TAHIRI

Yti mbaronet, po imi ?
Dotë punosh si më the ?
Dotë mbaç benë që dhe ?

MUHAMETI

Po të dish të më ndish mirë
Sot, do të t'a fal vezirë
Tahir, mos u-bën i-marrë
Puna do të vejë mbarë
Po të bësh c'duetë bërë
Me trimat e tu të tërë.
Mos mendo bota se ç'thotë
Se s'ësht'e dreqtë kjo botë
Po ngreu Tahir të shkojmë
Sot për neve të punojmë;
Sa-do, sa-do, për të tjerë
Punove more i-mjerë.
Në do të jesh. sadrazem
Më të dashur se ty s'kam;
Vëlla për këtë shërbim
dotë të lë ndë vënd t'im,
(del me Feritnë)

Pamj'e V

MUHAMETI, TAHIRI

MUHAMETI

Mik, qëllimi m'u mbarua
Se munt të bëj si të dua
Fuqinë sot e-kam unë.

TAHIRI

O Zot të pëlqen kjo dhunë?
Mendoju se tradhëtorë

Bota s'e-nderon.

MUHAMETI

Ndë dorë
Ushtarët sot nuk'i-kemi ?
Dotë bëjnë si t'u themi
Tahir, puno si të them

TAHIRI

Si-do q'është pun'e-ndytë
Dotë bëj si-kur mbyll sytë
Po dhe ti të sillesh mirë
Mos ngasë njeri vezirë
Dhe Mamicën : Sa të rroj
Zot, nga ti dot'i kërkoj.
Shi se mos m'a-besh me dhunë

MUHAMETI

Nukë ke besë tek unë ?

Pun'e-Katërtë

Pamj'e I

SELIMI, ZADEA

ZADEA

E pe ç'bëri Muhameti ?

SELIMI

Një gjëm'e-madhe të gjeti :
Për jot'ëmë s'mbeti shpresë
Se Murati dot'a-vdesë.
Moj, mike për këtë punë
Nuk e shpëtoj dot as unë
Po s'më vjen keq për jot'emë
Që pësoi këtë gjëmë :
Ajo sot u-tradhëtua
Se më tradhëtoi mua.
Kur jam, me fuqi të Zotit,
Un'i bir'i Kastriotit
Këtë kur e-di fort mirë
Pse të thotë për vezirë
Q'është vetë Skënder-beu ?
Pse, pse, jot'ëmë gënjeu ?
Këtë gjë të pa besuar
Pse sot e dha me të shkruar ?
Mike, me këto të rrëme
Jot'ëmë bën dy llagëme :
Më bën të bir'e Muratit
Më vjedh ëmrin e t'im'atit
Më shet gjaknë nga kam lerë
Dhe sot e-fal ndë të tjerë
Këtë nder ja merr të birit
Dhe ja fal Musa vezirit
Që të vdesë ky për mua !
Të tillë shërbim s'e-dua
Nuk'e-pëlqej këtë dhunë
Se Skënder-beu jam unë.

ZADEA

Zot, qaej nga mëma ime
Se u duk sot kaqë trime
Po sot ësht'e dyta herë

Që të shpëton moe i-mjerë.
Nga frika mos tradhëtonesh
Nga frika se mos trazonesh
Prapë kjo gonjeu mbretnë
Se kandisi Muhametnë
Me një gënjeshtër të shkruar ;
Kjo të paska tradhëtuar ?
Zot, Murati ogërsirë
Zuri sot Musa vezirë
Dhe pa ditur q'i-ka djalë
Sot s'do t'a lërë të gjallë.
Të mos ish bërë kjo punë
Dotë jeshe sot kështnë ?
Të lutem të më ndeggjosh
Ti sot duet që të rrosh
Se të kërkon Shqipëria.

SELIMI

Sot të varbon dashuria
Mikë, ndaj ke kolë shpresë
Të le një djalë të vdesë
Për mua ! Nuk jam' shtazë ;
Murati kur do të vrasë
Të birrë për Skënder-beno
Dotë vete të gjej mbretnë
Dhe.....

ZADEA

Zot, s'të thashë për Sultanë
Të vrasë vetin Musanë
Po s'dua të vritesh krë
Se lipsej për Shqipërinë

Musën, Selimn'e-vërtetë
Në do t'a-shpëtosh ndë jetë
Ndaloi Sultanë më mirë
Mos le të vrasë të birrë
Ngreu një ditë më parë
Me miq'e-tu Shqipëtarë
Kaploi kufin e Turqisë
Bënu mbret i Shqipërisë !
Sulltani kur të ndeggjejë
Dhunën Sot'a-kapëtojë
Vezir Musanë, pa fjalë
Dotë shoqë q'e-ka djalë
Po duet zot, të mëngosh
Se koha shkon, vete hosh ;
Ngreu mik dhe duku burrë

SELIMI

Kjo punë s'bënet sot kurrë
Se Shqipëtarët ushtarë
Humpsë shpresën mu të parë
Që mbreti me Muhametë
Gjen'e-nanë Skënder-benë.
Ca nga brënga, ca nga frika
Të shëvet u-ra pika
Dhe zjarri që krahn'u-shua.
Kur Musa shkoi për mua
Shqipëtarët sot s'quxojnë
Dhë të çhgem, s'më besojnë
Po dhe të më vënë besë
Prapë Musa mand të vdesë
Se zonjë, Sultan Murati
Do'mërroset nga inati

Për vdekij dot'a-gjukojë
Nga frika se mos shpëtojë
Dot'a-vrasë me të parë
Pastaj kokën dot'i-marre
Dhe t'a-tregojë ndë botë!
Jo këtë gjëme të ndotë
Nuk mund t'a-duroj kurrë.
Zade, një të tillë burrë
Kërkon sot të gjëç tek nuë?
Të rroj me turp e me dhunë!
Ketë tmer s'e-duron Zoti
As im at' Jan Kastrioti.
Murati, kjo egërsirë
Kërkon mua jo të birrë;
Vezirë s'e do të gjallë
Se nukë di q'e-ka djalë.
Mos më ndalo të nderonem
Dhe të vete të tregonem
T'a-vras, apo të më vrasë!
S' dua njeri të më flasë
Ndryshe... C'do këtu Murati
Dhe Muhameti lugati?

Pamj'e-II

Selimi, Zadea, Murati, Mohameti, Ushatrë

MURATI (Ushtarëvet)

Zini këtë dosë, zini
Mirnje jashtë, mos e-lini
T'ikij vetëm pastë nëmë?

(te ZADEA)

Ku është fsheur jot'ëmë?

ZADEA

Nuk'e di zot.

SELIMI (te Murati)

Ç'faj ka bërë?

MURATI

Dot'a-msosh nga ne të tërë
Shkakn'e-këti zëmerimi.

ZEDEA (te Murati, duke ikur)

Mos beso ç'thotë Selimi
Nuk'është fjal'e vërtetë...

MURATI

Çporru se unë'-di vetë
Nukë pres mëndje nga gratë
(dy ushtarë marrën Zadene)

Pamj'e III

MURATI, SELIMI, MUHAMETI, USHTARË

MURATI (te Selimi)

E msove bir, paç uratë?
C'të thoshte tani Zadea?
E-pe ç'bëri Fatimea?
Bir, kjo bushtrë me gënjeu

MURATI

Je i-marrë!

SELIMI

Zot ndëgjo se-si ka gjarë
Skënder benë kur t'a muarr
Kjo zonjë të pru ndë duar
Një djalë qi k'ish të sajnë
(Dhe sot për të, syt'i qajnë)
Pandeve, kur e mbulove
Nga Kastrioti shpëtove
Po kjo e rriti ndë jetë
Si kur e kish pjellë vetë.
Kur e more ndë pallas
Të pruri dhe këtë pas
Për hatër të kësaj mike
Që t'u-duk shumë besnike
Këtë cun që kishte vetë
E-deshe me të vërtetë
Se pandeje, besa-besë
Q'ish i-bir'i Fatimesë
Musa. Zot, kur u-largove
Kur vajte jasht'e lëftove
Kur u nise për Axhem
Le të shoqen me dy djem
Do-me-thenë ca më mirë
Me mua dhe me t'yt birrë
Selimnë Jeshmë vërsnikë
Ndaj jot shoqe s'pati frikë
Të vuri, prandaj e-dua
Ndë vënd të Selimit, mua
Dhe Selimnë ndë vënd t'im.
Për të mos pasur dyshim
Nga Murati të shpëtoj
Një ditë të mbretëroj
Këtu dhe në shqipëri
Ndë fron që ke zenë ti.
Zot, kur u-ktheve këtunë
Pas tre vjet u bë kjo punë.
S'të vate mëndja për dhunë:
Foshnjë Musa. foshnjë unë;
Ishim rritur si binjakë
Mbase që gjanim dhe pakë
Zot, Fatimen'e besove
Këmbimnë s'e-kupëtove
Ndaj më more për Selimnë
Dhe Musa vezirë trimnë
E-more, zot, besa-besë
Për djalën e-Fatimesë
Që there me dorë vetë
Dhe s'gjëndet ndë këtë jetë.
Murat. ngjer tani u-fsheva
Si jot shoqe të gënjeva
Se ushqejë tjatër shpresë...
Po sot s'mund të lë të vdësë
Ay që desh vdiq për mua!
Zot, këtë tmer nuk'e-dua.
Të lutem ea ndër mënde
Mos e vre me dorë t'ënde
Ky gjak sot s'bën që të rjedhe
Emrin t'im deshi të vjedhë
Emr'i-ti është'i pa faj;
Për Skënder-bej mos e-mbaj

Hap syt'e shukos mirë
Zot, nukë një dot të birrë?
Vrue, thesa Skënder trimnë,
Po shpëto, kureç Selimaj,
Atë që më ka shpëtuar.

MUSA (te Murati)

Shukon, mor i-mallëkuar
Ç'djalë të ka falur Zoti?
Të mos jeshë Kastrioti
Dojë të jeshë Selimi,
Zonër-madhi, burrë trimi,
Që nukë ka shok të dytë.
E-shukon të plaçin syrë.
Ndëgjove so me ç'gërraliu
Do të më lërë të gjallë?

(te SELIMI)

Mjaft Selim, vicka, mjaft reode
Të prue vëllanë t' ëndë
Sadu me këto gënjeshtra
Më drodhe zemrën me ngjira
Se Murati s'ka besen
Gënjeshtrat t'kapërdan
Të shpënova, së thë vet?
Një dit'e të dhashë jetë
Po sot, për këto shërbime
N'e-humba jëtrën time
Po ti, me fjalët që thua
Sot kërkon të vdes për mua!
O Selim, të qofsha falë
Le me nj'anë këto fjalë
Mos kërko të më març zdorë
Edhe gjakun nga kam lerë;
S'ësht'i sado mbretëria?
Nukë i'shtë sojë Turqia?
Mik, ti kjo bot'e veshtirë
Nukë kam tjatër dëshirë
Të vdes princ i Shqipërisë
Të rroç sulltan'i Turqisë.

MURATI

Të dy ëroqi sot u-Marsë!
E-humba me këtë qarë-...
Mohamet, vëllo me besë
Për djalë sot ta kam shpresë
Kush më tholli të vërtetën?
Cilit sot t'i-këput jetën?
Cili është Skënder-beu?

MUHAMETI

Sulltana kur i-këmbeu
Nukë dot e vërteta.

E' SELIMI

Bënea katrë vjet q'e-gjeta
Nukë kini kuptuar
Pse s'doshu për të mariuar
Me Mamicën e-bekuar?
Se Fatimen më tha
Që jemi motr'e vëllai.

MUSA

Fatimen?

MUHAMETI

Një nga të dy, s'ka dyshim.

MURATI

Me këto mëndje të ndara
Nukë di q'të bëj përpara
Qysh të shpëtoj nga kjo dhunë?

MUHAMETI

Sot mbase të shpëtoj unë....

MURATI

Një djalë nga këta dua
Dy janë shumë për mua
Dhe me vjen sot të pelqas
Se s'di ne cilë të kras
Që të shpëtoj e-të dhenë!

MUHAMETI

Zot, s'e-njejtë Skënder-beun.

SELIMI (te Murati)

Të lutem, mos ki dyshim
Unë jam.....

MUSA

S'ja ti Selim:
Me fuqi të Perendisë
Sot jam princ i-Shqiperisë.

SELIMI

Jo mik, mos m'a bëni me dhunë
Nukë je ti se jam unë,
Të lutem mos u-mundo
Lemë të vdes ne më do.

MUSA

Pa faj s'të dërgoj ndë varr
Selim, së jam Shqipëtar
Ti je i bir'i Sulltanit.

SELIMI

Unë jam i bir'i Janit
Lo ket'ëmër që të vret
Dhe merr fjalë të jesh mbret.

MUSA

Kolë mbretëri s'e-dua
Eshtë për ty jo për mua;
Fatanesa me këtë ëndërr
Kërkon të të bëjë dhëndërr
Kro mik se të do Zadea.

SELIMI

Ty, të shtyti Fatimtra
Të duash e të març grua
Mamicka se je nën sua
Se je i-bir'i Sultanit.
Të jeshe ti djal'i-Jazit
Fatimesa Shqipëtare
Nukë do të dunj fare

Më te motrën të martonesh
Të ndyresh e të ç'nëseresh
Mbreti kur doshi për mua
Të m'apsë Mamicën-grua
Ç'bëri Fatimen trimo
Për të gruré pak ndalimo ?
Nga frika se mos e-dua
Dhe marr motrën time grua
Me rrëfeu se ç'e-kam
Më tregoi cili jam
Kshtu martesën e ndaloi
Dhe nga Imeri na shpëtoi.
Nga frika se mos më njo[hë
Për Skënder-bej më trego[të
Nga frika se mos më zënë
Fatimen si një nënë
Çpe[ko thirri Muhamet-ë
Dhe të dha për Skënder-benë :
Ndaj sot, zunc by për mua
Këtë që[im krisi kjo grua :
Bëri prapë ljatër ihanë
Vetëm që të shpëtoj unë.
Murat, kjo kishte shpresë
Nga dora jote të vdesë
Që të pagoaj kjo dhëlpër
Gjaknë që derth më të tepër.
Atë që kërkon kjo trimë
Eshtë, mik, dëtyra ime.
Doje të vraso Sulltanë !
Bëne mirë që s'të tanë
Se s'vret i biri babanë
As babai vret të birë
Se është pun'e-rështirë.
Gjakn'-Kastriotit gjorë
Dotë rend tu-marr me dorë
Se jam Skënder-beu vetë
Ti je Selim'i vërtetë.

MURATI

O Zot, c'është kshtu me mua?
Kë-të vras o më të dua ?
Cili nga këta s'do t'anë
Se të dy armiq më kanë !
Një prej ta më ka tuba
Po kush është nga këta ?
Një nga të dy sot është Selimi
Po cili është Selimi ?
Mir' sy që s'më tregon
Po kënaq pse s'm'a dëftoni ?
Kur thërres : Selim ! Selim !
Krinë të dy një qetim
Po të thërres : Skënder-be
Nga të dy valle kush je ?
Më përgjigjen që të dy
Dhe s'më shoni dot me sy !
Nga këta djem ose një fjalë
Dy armiq kam, ose një djalë !
O bir, cili-do që jo
Mirë për baba s'më një
Se kam bërë të këqia
Po s'të pëlqen mbretëria?
Mirë që s'e do babanë
Po nuke ndesesh Sultanë
Sultan'e gjithë Turqisë ?

Ô si, mbrei i Shqipërisë
Që ke vdekur dhe je trekur
Dy djem të pashmë mbetur!
Dhe qi të dy të ndrecjnë
Dhe të vdekur të kerkojnë
Dhe s'gjëj as një të më dojë
Pas nesje të mbretnjë!
Ng'ajo jetë ku ke vabi
Brofe, mëfe pac urnin
Brëfenë, të qiofsha falë
Cnë nga këta kam djalë
Që t'a dua, t'a-nderoj,
Dhe tjatrin të t'asbergoj.....
Se q'mendoj e q'jam e-marrë!
Të dy janë gjinjoshtarë.
Kur këta s'duan sot mua,
Unë përse dot'e-dua?
Kur as një baba s'më ka
Pse mendonem si baba?
Zot i-math të qofsha falë
Pse më dë baba pa djalë?
Zot i-math mos më mundo
Po rrëfenza që t'a-nja,
Nëryshë të dy dot'i-vras.
Të mos mbetët as një pas.

Pan j'e-V.

MURATI, SFLIMI, MUSA, HUHAMETI, FEMITI, FATIMEA, USHTARË.

FERRTI

O Sultan, t'u-ngjati jeta,
Fatmenë tek e-gjeta
Dhe tëk e-solla këtunë.

MURATI (te Fatimea)

Moj bashtrë, q'është kjo punë?

MUSA

Folë, zonjë të jam falë,
Dhe shuko mos u-terror fjalë

SELIMI

Folë, zonjë të vertetën
Se nuk'e-dua sot jetën
Folë mos u trumb për mua

FATIMEA

Bir, q'janë këto që thua?

MURATI (te Fatimea)

Mos u-shtir si-kur s'ndigjoa
Mos hëa si-kur s'kuptoa
Se s'të shakoj dot me sy.
Cili nga këta të ky
Eshtë Selimi vërteta?
Folë!

FATIMEA

Pse nuk'e-gjëa vetë?

SELIMI

Zonjë, Musa e-gënjeu

Bënja o qën i-pa besë
Të shoç djalën t'ënd të vdesët!
Vrua, për ëmën të Zotit
Të marr gjakn'e-Kastriotit
Me dorën t'ënde të nëytë
Dhe pastaj le të mbyll syrë

MURATI

Moj nopërkë moj kucedrë
Që s'paske gjak, turp na sedrë
Unë të dojë me besë
Të mbarova shumë shpresë
Të mora të darovita
Dhe ndë fron t'im lart të ngrita
Dhe mbretëreshë të bera!
Sot i-harove të fëra
Sa Dhe të birrë zë'a-more
Dhe nga vëmr'e-ti më nxore
Sa körkon të vritet vetë
Për baba të mos më kotë?
Me zjë dashuri të rrëmo
Më ke pasuar flagërë
Dhe sot më të ndë dyshim
S'më treqon Shëndrë t'im?
Besë-qënia me të shara
Guxon e më del përpara
Kjo Shqipëtarkë'e parbesë
Muhamet, sot dotë vdesë!

MUHAMETI

Të lutem mbaj zëmërimë
Se nukë dimë Selimasë

Sultanu duel të rrojë
Ngjec-su të na i-trogojë
Nëryshe vetë dëm të fëra
Zot, dobitë që të bëra
Le tani ti shkoj'nati
Allë që s'bëra dot Murati
Mund t'a kiçi Muhameti
Se punë t'jatër s'më mbeti
I ke sot dhe lemë mua
Pak votëm ne këtë grua
T'i flas t'i-zbut zëmërimasë
Të më rrëfeje Selimasë
Pas taj bëm që dhash vetë
Me Skënder-beg'o vërtetë.

MURATI

Votia me keto kuvedo
me kënaqe dhe me dëndo
Sasko mik nohu më rrenoh
Binde foli si të dunoh
Më të keq e me të mirë,
Sa të tregojë t'im birë.
Mik, ti rri ma këtë grua
Ju të gjith'eni me mua.

(del)

Pamj'e-VI

MUHAMETI, FATIMEA

MUHAMETI

Zonjë, gjith'a ngren'e vasë

Dhe këtu vetëm na lanë;
Pa fikë të kuvëndojmë
Njeri-jetën të bosojmë.
Ndëgjo, zonjë, ç'qëllim kam
Se tradhëtor për ty s'jam
Ndëgjo, bënu zëmër-gjerë
Ti në zvos e-do një-herë
Sulltan'as unë s'e-dua
Dhe.....

FATIMEA

Tani s'qesh dot me mua
Fat-zeza s'të kapëtova
Pësova se të bosova

MUHAMETI

Nukë pësove gjë kurrë

FATIMEA

Ti s'paske fjalë si burrë
Ti s'je njeri për të ljënë
Fjalën që më kesh dhënë...

MUHAMETI

Zonjë, s'të dolla nga fjala
Po ndëgjo.....

FATIMEA

Janë përralla:
Me Muratnë vajte fole
Dhe threaj nga fjala s'dolle?
Po ç'kuptëtove, c'fitove
Që vajte mi tradhëtove?

MUHAMETI

U-beshe mik me Sulltanë
Ndryshe s'i-vejë dot pranë:
Mos pande se ki gënjyr...

FATIMEA

Atë që duek panëvj
Po loi fjalët më nj'anë,
Eçe tullu me Sulltanë,
Se unë nukë të njo.

MUHAMETI

Kur s'më një mos më gjuko;
Si ka thënë ajë, një-herë,
Ndëgjonë pastaj me bjerë.
Muratt rorj nga unë
Se mos ja punoj me dhunë.
Se mos e-vras t'i-marr fronë
Je'sh t' gënjyer për Zonë
Tani zonjë, gjëta konë
T'a sho dhe t'i flas pa ndim
Të mbarvj qëllimnë tim.
Për të vrarë s'keshë shpresë
Se ka pas trima më besë:
Kush mund të vrasë Sulltanë
Që mban dit'e natë pranë
Tre, katrë-qind Shqipëtarë?
Gjithë trima kordhëtarë?
Një ditë migtë më thonë:

Në do të shkelmosh Sultanë
Dhe Sultan të bënesh vetë
Duet të mos rriç i-qetë.
Murati ka sot dëshirë
Të vërë ndë fron të birrë;
Në do të nderosh zakonë
Në do të mos humbaç fronë
Tundu, Zoti të të ndijë
Pa le të vijë ç'të vijë
Kur ndëgjova këto fjalë
S'u-vura veshnë ndë ballë
Po një ditë ndaj të gdhirë
Kjo mëndje m'u duk e-mirë
Që të vejë puna mbarë
Shqipëtarët duan ndarë
Thashë dhe ndë Shqipëri
Dërgova ca miq të mi
Dhe një dit'u hap kjo fjalë:
Skënder-beu është'-gjallë?
Ndë Shqipëri e-besuan
Po këtu të tërë ndruan
Ata që ruajn Sultanë
Besë të kjo fjalë s'dhanë
Se Tahiri q'i-urdhronte
Nukë donte të besonte.
Ahere ndë dhomë t'ënde
Erdha që të blej kuvënde
Dhe msova nga goja jote
Fjalët që më the zotrote.
Këtë lajm'e-hapa vetë
Po qënka fjal'e-vërtetë.
Sultan'ahere kërkova
Fjalët që the ja tregova,
Me shpresë se kjo trazirë
Do te na dalë për mirë.
Mberti, kur e pa të shkruar
Më pushtoi me dy duar.
Dhe mbronjës i-ti Tahiri
Burrë trimi, zëmër-miri
Kur e-msoi u gëzua
Ndë zëmer po s'u tregua;
Bën si kur nukë me she
Po sot punon ndënë dhe
Se më duket i pëlqeu
Q'u ngjall prapë Skënder beu
Nukë di sot, çqëllim ka
Po duket është me na
Dhe ka me neve një shpresë.
Skënder-beu të mos vdesë.
Murati te ky ka besë
Sot ka besë dhe për mua
Dhe mund të bëj si të dua
Zonjë, sot mund të vras mbrenë
Dhe të shpëtoj Skënder-benë;
Ndaj të lutem m'a trego
T'a shpetoj.

FATIMEA

Mos u mundo!
Me këto fjalë të rreme
Ti bën të tjera llagëme;
Ti kërkon. o egërsirë
Të vraç t'anë me të birrë
Të vraç Muratinë me djalë

Të mbretërosh.....

MUHAMETI

Janë fjalë.

FATIMEA

Kush s'ta kupëton qëllimnë?
Ti do të gjëç dhe Selimnë
Që t'i biësh me një thikë
Dhe të mbretërosh pa frikë

MUHAMETI

Zonjë, për ty sot jam mik.

FATIMEA

Qënkej shumë burr'i-lik!
Tradhëtor të them pusho
Dhe ikë se s'të sho do!.....

MUHAMETI

Mirë, mirë, sot u-chmende;
Mos m'a trego mëndjen t'ënde.
Pas këto fjal'e-guxime
Di dhe unë punën t'imë
Dotë më shoç cili jam.
Mos harro fjalët që tham
Dhe që të mendonesh mirë,
Rri ndë budrum...Sho Tahirë.

Panj'e-VII.

MUHAMETI, FATIMEA, TAHIRI

TAHIRI

Im zot të dërgon të falë,—
Dotë të thotë një fjalë—

MUHAMETI

Vete. Ti në do Sultanë,
Fatimenë mbae pranë,
Këtu daet të qëndrojë,
Mos ikij e na shpëtojë,
Mos na bëjë nonjë dhunë.

TAHIRI

Mos ki frikë kur jam unë.

Pamj'e-VIII

FATIMEA, TAHIRI

TAHIRI

Vërtet rron sot Skënder-beu?

FATIMEA

Shqipëtar pse s'hapet dheu,
Të të mbulojë të gjallë?
Dhe ti kërkon të març fjalë
Nga unë si Muhameti,
Që të tradhëtosh te mbreti

Skënder-benë Shqipëtarë !

TAHIRI

Zonjë, ndëgjomë më parë :
Vërtet sot shërbej Sultanë
Po nuk'e harrova Janë.
Prandaj kur u- hap kjo fjalë :
« Skënder-beu ësht'i-gjallë »
Sido që nuk'u besua
Mëndja sot m'u-trumbullua;
Kupëtova një dëshirë
Që s'e-çquajë dot mirë.
Sot ndë mëngjes, Muhameti
Ndë këtë dyshim më gjeti.
Për qëllim që ka të fshetë
Ka nevojë të më ketë
Se pa trimat shqipëtarë
Muratit s'i-bën dot varrë
Nukë më tha fjalë tjetrë
Po më rrëfeu një letrë
Këtë letrë kur e-pashë
Muhametit bes'i-dhashë
Po më dha përpara besë
Skënder-beu të mos vdesë.
Puna, si do që të vijë
Po t'i-ndi dotë më ndijë
Skënder-beu të shpëtojë.
Për Shqipëri të punojë
Vertet më dha këtë fjalë
Po nga fjala mund të dalë
Kur të bënet Sultan vetë
Mund të kthejë tjatër fletë :
Murati s'do Skënder-trimnë
Muhameti s'do Selimnë ;
Të dy janë ndë rrezik.
Prandaj të lutem si mik
Te më tregosh Skënder-benë
Zoti të faltë shëndenë
Mos u-tremb, s'të tradhëtoj.

FATIMEA

Tahir, nukë të besoj :
Ti ke njëzet vjet me mbrenë
Ti tradhëtove atdhenë ;
Nuk do tradhëtosh mua ?

TAHIRI

Zonjë, mëmëdhen'e dua
Kurrë s'më ka për të dalë
Nga mëndja, sa jam i gjallë.
Zonjë, për ty ç'nukë thanë
Kur more burrë Sultanë ?
Shqipëtarët që s'të njojnë
Dhe tani të mallëkojnë
Njëzet vjet ti s'ke këtunë ?
Mbase si ti jam dhe unë ;
Mbase këtu më pru Zoti
Që të rrojë Kastrioti.
Zonjë, n'e-shpëtove vetë
N'është kjo fjal'e-vërtetë
Mos e-le sot që të vdesë !
Sultani nukë ka besë :

Tahir, mbroje, duaj mbrenë.
Po mos tradhëto atdhenë:
Tahir, vëndi tek ke tërë
Ka nevojë për skënderë;
Të lutem mos u-bën shkak
Të derdhet i-tillë gjak.
Fat-zeza, o fjalë ndëgjova!
Njëzet vjet kot u-mundova,
Njëzet vjet punëtë që bëra
Dotë vonë dëm të tëra!
Tahir, kam ndërruar besë,
Lashë djalëzën t'im të vdesë
Dhe vura burpën më nj'anë
Të mund të gënjej Sulltanë;
Sot që desh mbarova punë
Sot.....

TAHIRI

Mos ki frikë sot nga unë,
Sot s'të vete dëm mundimi,
Dot'ia mbarunot qëllimi:
Vërtet sot shërbej Turqinë
Po dëshiroj Shqipërinë.
Sot Sulltanë mbret e-kam
Po tradhëtor nukë-jam
Dhe kur rrou i bir'i-Islanit
S'jam shërbëtior i-Sulltanit.
Nukë dua tjalër mbret
Kur është'i-gjallë vërtet
Skënder-beu Kastriotë.

FATIMEA

Mos Tahir të falë Zoti
Të lutem mos qesh me mua;
Vranë me duar të tua
Të mos e-shoh kur të vdesë...

TAHIRI

Ja ku të them: besa, besë.
Si Grekn, që jam, për Zotin,
Së vret njeri Kastriotin
Unë gjallë me të gjallë!

FATIMEA

Tahir të të besoj vallë?

TAHIRI

Të lutem beso Tahirë
Kemi të dy një shkrirë
Për Skënder-benë punojmë
Tregonia që t'a-shpëtojmë

FATIMEA

Më ndjé Tahir, s'ta tregoj
Të besoj dhe s'të besoj.
Me fjalën që më tho parë
Po të duash bëni varrë
Eshtë ndë duar të tua
Në jo vërtet sot me mua
Të lutem ndalo Sulltanë
Shpëto Solimanë Musanë:
Njeri është'i-bir'i Janit

Dhe tjatri djal'i Sultanit
Sot për të dy ko detyrë
Ti shpëtosh Me ç'do mënyrë
Në je vërtet trim me besë
Lemë të kem këtë shpresë;
Le Muratasë nd'errësirë
Që të mos dijë ti hirrë;
O Tahir të qofsha falë
Lei sot të dy të gjallë
Tëni fi dhe përëndia
Se nusa m'u-sos fiqia
Se hoqa shumë mundime

TAHIRI

Tëni nis detyra imë;
Që sot zonjën po të troj
Do të shoc ç'do të punoj.

Pun'e-Pestë

Pamj'e-I

SELIMI

Mëndja sot m'u-t-umbullua
Zot i-mnath, përrera jetën!
Fatimesa qesh me nusa
Apo thotë të vërtetën?

Zot, im'at kush është vallë?
Murati mbret'i Turqisë
Apo Jani më ka djalë
Kastriot'i Shqipërisë?

Zot i-mnath e i-vërtetë
Këtë dyshim nuk'e-dua
Nuk'e-dua kotë jetë
Ker nëk njo far'e sua?

Jo, jo! se zëmra më thotë
Fatimesa s'më gënjeu;
Unë jam nië kr'të hoxi
Kastrioti Skënder-beu.

Po, jam Shqipetar me besë
Djal'i-mbret'it shqipërisë.
Pse dotë doj? të vdesë
Të jesh'i-mbret Turqisë?

Mos o-çudita nië mua
Që nuk'e-dua Sultanë
Këtë për baba s'o-dua
Se më ka vrarë babanë?

Nukë di ç'është kjo punë:
Për hir mbreti më tregojnë
Selimi nukë jam unë
Për Selim më dëshërojnë!

Murat, me zëmër si hekur
Ti s'munë të jesh sot im'at
Se t'im'at ti e-ke vdekur.
Dhe nd'atë jetë ka vatë!

Për atë më venë letë:
Kur të sho më dridhet gjaku!
Zot, m'u-rëndua kjo jetë
Dua të vdes! Çështë shkaku?

SELIMI

Dojë të më thosh dhe imi
Cili sot është Selimi;
Po zëmra ime pushon
Psherëtit edhe rëkon!
Nukë di sot ç'frikë kam
Unë jam, a unë s'jam
Skënder-ba?

MAMICA

Frikë kur ke
Im vëlla dukuj që s'je:
Kush ka frikë nga një varr
S' është burrë Shqipëtar?
Një prinç Shqipëtar me besë
Nukë trëmbet se mos vdesë?

SELIMI

Unë vdekjen e kërkoj
Se po të vdes sot, shpëtoj
Shpëtoj nga këto dyshime
Kur s'di vetëhenë t'ime
Kur ëmri, ndërt, për mua
Varvn vetëm nga një grua
Dhe kjo grua Shqipëtare
Ndë një fjalë s'qëndron fare:
Gjërat që më tha një herë
I tha sot për njërs të ijerë
Kush është sot, Skënder-beu?
Cinë nga nevse gënjeu?

MAMICA

Zot, kur ke këtë dyshim
Nukë je vëllai im
Se ay që do të jetë
Trimëri duet të ketë.
Shuko Musa si punon
Si guxon si kuvëndon;
Mbreti e-ejell e përcjell
Po Musa nga mëndja s'del:
Fatimea, e gënjeu
Po thotë: jam Skënder-beu

SELIMI

Si kur thom unë që s'jam?
Vetëm një dëshirë kam:
Gjaknë që kam sot ndë zëmër
Dua t'a-derth për këf'ëmër.
Po c'kn Muratë me mua?
Pse më do, kur nuk'e-dua?
Pse s'më vret, a pse s'më pret
Pse më do me të vërtet?
Pse thotë që më ka bër?
Pse, më do me të pa-bir
Pse, pse nga kjo mëndje s'del?
Pse vallë më përkëdhel?
Skënder-beo kur jam unë
Pse guxon më mbas këtanë?
Kur dua gjaknë t'i marr
Pse nuk'më dërgon edhe varr?
Kur e-shnj pse nukë flet?
Pse do të më hëjë mbret?

Unë mendonem t'a-vras
Ay, pse më she me gas?
Unë kur e kam përpara
Nukë lodhem me ti shara
Ay, pirse më duron?
Pse hidhet e më pështon?
Pse nukë trëmbet nga unë?
Ei vezirë pse s'më xunë?
Motrë, të tilla mendime
Më mbushim me hidherime
Dhe sido që s'e-she dot
Ndë të mësh dyshim jam sot.
Dua t'a-sher si një derr
Po trëmbem mos ryj ndë mur,
Mir'e-marr e hoth nër det
Po n'oshtë kuba vërtet?
Dua t'a vras dhe pa shkak
Po në jemi nga një gjak?
Motra ime, ma një fjalë.
Ky dyshim më ka të gjallë.
Ti që noë nukë je
Si ti e-di se gjak ke
Ndaj duet te më ndimosh
Motrë, jo të më gërtosh.

MAMUCA

Djali-ti sikur të jesh
Për kuba s'duet fa kesh
Dhe sa pa lar'së gjak
Që ka derdhur, zot pa shkak
As Mr'ës mund të thuesh
As Skënder-beu të qesh.

Një nga këta të dy jë:
Ja Sellim, ja Skënder-be;
Që të dy kanë fetyrë
Të lajnë një gjak të nëyrë.
O vëlla kio dyshimnë
Po mesa zëngo zëmërimnë;
E-ke a s'e-ke baba
Gjaknë s'e-ke pa rëndha...
Sot nukë je gjë për mua
Se unë për vëlla dua
Atë sjam që dotë marrë
Gjakun'e t'im'all më parë.
Për mua, Musa, Sellaxi
Janë Skënder-beu trimi
I-kca të dy me besë
Sot, se nukë të dy kam shpresë
Sulltani po të mos jetë
Njeri motrë dot'më kthë
Bilbo tjetri po të rrojë
Më merr grua, po të dojë.
Më një për këtë guxim
Zot se të fola pa ndrim
Ndjeme; kur kujtoj Sulltanë..

SELIMI

Pushoi! ja ku na vjen peanë!

Pamj'e-III.

Mamuca, Selimi, Murati, Musa, Bekiari

MURATI (te Mamuca)

Zonjë me të kuvëndove.

Folë nga Selimi ç'msova!
E kandisa ti më dojë.

MAMICA

Nukë do të më ndëgjojë
Dhe nga fjalët që më tha
Dukoi s'të do për baba,
Se me musa ka një gjak.

MURATI

Shini mirë: nga ky shkak
Ini të dy nëë rrezik.
Bir, pse bëne kaq'l-ëk!
Bir, nga gjaku im ke dalë
Më ke baba, të kam djalë.
Ka sot nëë mënd Selim
Musa s'ishtë'djali im!
Zëmra për ty më godet
S'e-ndëgjon si paherëtë
Të kam bir Selim, besoma,
Ka tek un'e-pushtomë.
Ngjer sot me ty jam zhavitur
Më gas të math të kam ritur
Të kam dashur e të dua
Kemi një gjak e një sua
Më Sevdanë të kam bërë
Si e-dimë bot'e-tërë
Mos e-bese Fatimesë.
Ajo që këmbeu fenë
Selim ishtë gënjeshtare
Dhe besë nukë ka fare.
Ç'ishtë'ajo mëmë ndë jetë
Që vret të bir'e saj vetë?
S'gjëndet, bir, e-tillë grua.
Të të vijë keq për mua:
Ndëgjo bir, Musa vezirë
Së të ka bërë të mirë
Mik me besë ka qëndruar
Nga vdekja të ka shpëtuar.

SELIMI

Ndaj ështe unë kam dëshirë
Të shpëtoj Musa vezirë;
Dot'i-ndiem si m'u zanil.
Mbrëti hap sytë se të dunil
Kur s'vjen Selimi'e vërtetë!

MURATI

Bir Selimi ti je vetë

SELIMI

Eshtë Musa, po shi mirë

MURATI

Selim për ty kam dashirë.

SELIMI

Mos e-gënjo më të kushtë

MURATI

O Selim, zëmra më thotë
Dhe zëmra kurrë s'gënjen...

SELIMI

Mua, zëmra më rrëfen
Që ti s' jo baba për mua
Dhe për të tillë s'të dua.

MUÇATI

Selim të luteṃ, për Hesë
Lëmë të kem këtë shpresë
Lemë Selim, mo një fjalë.
Të të marr të të bëj djalë
Të të fal sot gjithë gjynh.

SELIMI

Murat, mëndja të ka lënë:
Si doka bëj këtë punë!
Ti s'je u'ëmurë nga unë
Se sot me fuqi të Zotit
Jam i-birë Kastriotit
Nuke jam si ti kurbar
Po jam Gjeshtë Shqipëtar
Të të sot një djalë fanik
T'a kërnbej me një të lik?
Të të një baba dëshmor
Dhe të marr një gjakëtor
Qushqenet më të këqia?
Mos e-dhëntë Perëndia!
Shqipëtar jam, bren gas bres
Shqipëtar dua të vdes.

MITRATI

Selim, të jeshë shpyrt-hokur

Tani do të keshe vdekur.
Ti do të vdeç të shpëtosh
Po unë dua të rrosh.
S'dua të humbas Selimnë
Se ja kupëtoj qëllimnë:
Ti ke sot kitë dëshirë
So do të shpëtosh vetirë
Q'është vërtet Skënder-beu
So Fatmoa s'gënjeu.
Musa sot duet të vdesë!
Që të mos kesh këtë shpresë
Dhe këtë mendim të lik
Të vrikesh ti për një nik
(iek një nga ushtarët)
Që të mos humb, sot tim birrë
Tani kisa vre vezirë!
Të vrasë kur t'a shukojë
Dea mos do dotë më dojë.

SELIMI (Ushtarit)

Qëndro ushtar mos e-nga l..

MUSA

Le Selim, të kam vëlla
Ç'punon?

SELIMI

Nëaloj oj egërrirë
Që do të vrasë të birrë!

MUSA

Mos Selim, mos e-ndalo

Ty të ka djal'e o ty do,
Fatimen të gënjeu
Se unë jam Skënder-beu,
Lemë të vdes sot me nder.

MURATI (Ushtarit)

Po ti ç'pret ? pse nuk'o thor .

SELIMI

Dale prit se kam një fjalë !
Murat, vërtet më ke.....

MURATI

fjalë !
Folë ke, ashtu më rrunsk.

SELIMI

Sot më ke... ç'do që të dunsh
Më do Selim ? Selim jam
Po, zoti vrag mikun që kam.
Kur do sot të më kesh djalë
Lemë vëllanë to gjalle.
Ja ku të thom : besa besë
Vezir Musa po të vdesë
Gjaka'e-ti dot'a kërkoj
Vetëm nga ti sa të rroj
Dhe im at të josh vërtet...

MURATI

Bir të betonem si mbret
Të jap fjal'e të jap besë
Vezir Musa të mos vdesë.
Sido q'është Skënder-beu
(Se Fatimen s'gënjeu)
Kur ka mjeqësi me ty
Dot'u kem bashkë të dy
Si vëllezër dotë rroni
Pas meje të mbretëroni.
Selim, nuk'ë di ç'të flas
Më mbushe shpirtin me gas
Dhe Tani që të kam djalë
Dotë me ndegjosh një fjalë
Sot e'besoj të më prijc nëerrë ;
Nukë kam dhe djem të fjerë
Prandaj më ka marrë malli
Të sho një djalë nga djali ;
Ndaj dua sot të martonesh
Me Mamicën, të gëzonesh
Të gëzonem edhe unë.

SELIMI

Zot, nukë bënet kjo punë
Se Mamicën e-kam motrë
Jemi lindur nëë një vatrë
Ndaj hiq dorë nga qëllimi...

MURATI

S'the tani që jo Selimë ?

MAMICA

Murat, Sulltan i-pa- besë
Mos ecë me këtë shpresë :
Unë sot jam shqipëtarë
Dhe nukë të gezhoj farë

Mend të marr ç' kërrë të dua
Po Selimi s'bën për mua;
Selimi më të bën nder
Unë s'të dua për vjerr.
Pastaj morra faqe-zi
Unë s'verbonem si ti;
Ti thuaj të ka baba
Unë thom q'e-kam vëlla!
Ti cinë pandon të birrë
Selimin'a Mosa veziri.
Këtë s'e-dinë dot kurrë;
Ndaj Selimnë s'e-marr kurrë.

Pamj'e-IV

Feriti, Murati, Selimi, Hamza, Musa, Tahiri

FERITI (te Murati)

Trimat e-tu sot u-ngrenë
Dhe kërkojnë Skënder-beun,
Desinë të vinë këtunë
Që t'i-mbrohjnë me zhurmë!

MURATI

Po Tahiri, sünëc mori,
Çbën?

FERITI

Është me ta Tahiri?

MURATI

Tahiri nëse keto penë?

FERITI

Mos u-trëmb, të gjith'u-zanë
Brofi'e qofsë Muhamet
As një trim pa lidhur s'mbeti
Udhëzua me ushtarët
Për mbi trimat shqipëtarët
Një nga një të tor'bzuri
Udhur nëë pallas t'i qesur.

MURATI

Mulazimit trim me pallë
Nga unë beni të falë
Armiqtë tanë të bërë
Ndë një qyllë ju ti-vërë
Sa ai vi afsh t-thuaj
Të vejë vetë të-rrnaj
Të zhdmë ç'kanë pasur
Mbrenjesit e-mallëkuar.

(Periti del)

Pamj'e-V.

Murati, Hamza, Selimi, Musa, Tahiri

MURATI

Ah! të gjorët shqipëtarë
Nalk'u-vate pasa mbarë!
I zunë të bër'i-zanë
Dhe keta lidhur m'i-prunë.
Tani ng'armiqtë shpëtova.

(te Selimi)

Shumë, shumë të durova
Po ndëgjo tani Selim
S'kam frikë të flas pa ndrim
Nukë shtirem si më parë
Me të luter, me të qarë
Do me shënë me një fjalë
Me pabir s'të dua djalë;
Nukë je për këtë nder
Kur e pashke për kashmer.
Mendoju, mendoju mirë
Bashkë me Musa veziré
Se Tani puna na pret.

(Ie MAMICA)

Ty, shpresë tjatër s'të mbet:
Ja merr Sëlimnë për burrë:
Ja që të dy s'i-shte kurrë:
Njeri është djali im
Po s'mund të rri ndë dyshim:
Chuë nga këta të dua
Kur që të dy s'duan mua.
Ti më do të kesh vlla
Xqhidh e mer një nga këta
Në mos të dy dotë vnas
Se s'mund të rroj me maras...
Porsa të ndërroçnë jetën
Do t'u-gjëjnë të vërtetën
Dous, dotë me shoç sot...

MAMICA

Murat nukë më trëmb dot
Se jam gati që të vdes
Me gas këtë dit'e-pres.

MURATI

Të vdeç? mos ki këtë shpresë
Bëna gati për martesë.

MAMICA

Të martonem?

MURATI

Sot k'shtu dua.

MAMICA

Me cin'o shtazë?

MURATI

Me mua!
Kur ti ther vetë me dorë
Me ty do të vë kurorë.

MAMICA

Nukë bënet m'i math imer

MURATI

Nukë bënet m'i math nder!
Dëshe fodulle për dasë
Tani të theva burië, ...
Të bëra të më keah frikë.

MAMICA

Nukë ke gjak sa një çikë!...

MURATI

Tani thonj si të dunsh,
Po ndëgjo ashtu më rrnash:
Ti sot ja shpëton vëllanë
Ja martonej mo Sultanë
Menieja për këtë punë
Sa të vi prapë këtunë. (del)

Pamj'e-VI.

MAMICA, SELIMI, MUSA

MAMICA

E pasë tani Sultanë?
Njesti'e-liq të tillë janë:
Sa ish vetë ndë rrezik
U-kuvëndonte si mik;
Nga rrezika porsa dolli
Me gjuhë tjatër u-foli,
Njerstë'e pashkiz, si nga hera
Veç'e vinë nga fryo era.
Tani me fjalë të mira
Me lajka, me dhëlpëtira
Kur i-ogër, kur i-gurtë
Kur i-keq o zëmër gurtë
E pasë këtë dragua?
E ndëgjuat ç'tha për mua?
E shukosi zëmër-guri
Ndë ç'rrezik të math më vuri?
U-lutem sot të më ndini
Se të dy motër më kini.

MUSA (te Selimi)

Pse s'më le të vdes me nder
Të mos sho te tillë mer?

SELIMI

O Zot, pso më le të gjallë?

MAMICA

Tani lini koto (pas);
Ndimoni, për krye tuaj
Se nukë jam kotë-hurj

SELIMI

Ç'mund të bëjmë? ç'mund të
thomi?
Sot të dy për vdekij jemi!

MAMICA

Sot ndë një rrezik të tillë
Mos më lini pa koshtë.

MUSA

Ska koshillë më të mirë:
Të martonesh me të birë
Që të shpëtosh nga babai.

MAMICA

Kush është sot im vëllai?
Me fjalën e Fatmasë
Nukë di kojcka-vë kosh.
Kush më tregon sot vëllanë?

MUSA

Duet të quesh Sultanë
Martoju sot, merr një burrë
Dhe mos flini bashkë kurrë..

MAMICA

Pun'e-poshtër, jet'e-rrëme !
Sot.....

SELIMI

Këto janë llagëme –
Për Muratnë : kur të shojë
Q'e-ndëgjon dotë të dojë
Se ke të birr'e-ti burrë
Nukë do të trëmbet kurrë :
Kshtu dotë shomë Sultanë
Dhe dot'i qasemi pranë
Se dotë na vërë besë
Dhe një ditë kemi shpresë
T'a vrasim me një menyrë.

MAMICA

Vëllezër, sot kam detyrë
T'u-shpëtoj, të shpëtoj vetë
Nga një rrezik i-vërtetë
Dhe nga një tmer i-vështirë.
Ndaj kur e-gjëjni për mirë
Martesën gjëni të mbarë
Po nga-ju-kush do'më marrë ?

SELIMI

Ti vezir q'i-the më parë
Këtë mëndje, këtë fjalë.

MUSA

Ti se ty të do për djalë
Murati, mbret'i Turqisë.

SELIMI

Princesën e Shqipërisë
E- doje me këtë shpresë
Tani mos del i pa besë.

MUSA

Kjo të duantë më mirë
Dhe s'kishte tjatër dëshirë.

SELIMI

Më ka dashar për vëlla.

MUSA

Sot vëlla nukë të ka.

SELIMI

Sot jam vërtet Skënder-beu.

MUSA

Fatimea të gënjeu.

SELIMI

Lemë të vdes të mbyll synë ;
Mamica është për tynë.

MAMICA

Sa nukë dini se ç'ini
Që të dy motrë më kini,
Jni vëllezër për mua,
Ndaj s'më duani për grua.
Për një princ, për një princesë
Esht'e-ndyrë kjo martesë.
Që t'u denetis, u-qesha
Dhe bêra si-kur u-desha,
Po ini të dy me nder
Ndaj s'e-deshtë këtë tmer.
Tani të presim, të rrimë,
Zoti mbase na del ndime.

SELIMI

Ç'dotë shomë ? ç'dotë presim ?

MUSA

Sot që të dy dotë vdesïm !

MAMICA

Ju, në vdekshi sot shpëtoni,
Më të bukur fat kërkoni ?

SELIMI

Do të vdes pa ditur ç'jam.

MUSA

Dhe un'atë brêngë kam.

SELIMI

Zot, rrëfemë gjaknë t'im
Që të mos vdes ndë dyshim.

MUSA

Zot, rrëfemë ç'jam ndë ballë
Pastaj shpyrti le të dalë.

MAMICA

Vërtet ini për të qarë
Se u-bëjnë gati varrë
Po u- lutem të mos pshoni
Se ju vdisni dhe shpëtoni
Po qysh të bëj un'e mjera
Se paska ndjenja të tjera
Murati ? dojë të vdesë
Po s'më lë'as këtë shpresë
Po Tahiri ç'do këtunë ?

Panj'e-VII.

Mamica, Selimi, Musa, Tahiri, Trima

TAHIRI

Murati s'është ndë jetë ?

MAMICA

Zot'i-math e i-vërtetë ?

SELIMI

Ç'thuaj kshtu ? kuvëndo mirë?

TAHIRI

Zot, u vra kjo egërsirë

MAMICA

Sa pa hipur Muhameti
T'fikim se shpërtin s'na mbeti :
Kur vrau vëllanë vetë
Mbrik, s'i-kroq dorë jetë ;
Nderë punoi për ne
Po vetëm për vëllae.

FATIMEJA

Mos u-tr̈ëmbni, se një fjalë
Muhameti s'është-gjallë,
E vrau vetë Tahiri
Kraft'e qofshë zëmër-miri,
Muhameti po të rrente
Kush e-di c'do ba gunështe
Kur të zapëlonte frona.

TAHIRI

S'di n'e-rrnaja, pasha Zotë,
Dy herë rash'e lavdia
Po s'di në vdiq ai s'e-ecna
Ubatem, u kërkoj ndjesë
Se dolla mik i-pa besë :
E lash'e vrau Sultanë
Se na kishte vrarë Janë
Dhe pashë që kish dëshirë
T'i-vrasë sot dhe të birrë ;
Po s'i-koshë dhënë fjalë
Që t'a-lë pasiaj të gjallë.
Me dhanë të mbretërojë
Dhe Selimnë t'a-nësloji.

SELIMI

Krofsh e qofsh nga Perandia
Ti gjeneral Shqipërija.

MUSA

Sot të dy si ngjajtojmë
Dhe për mik të dëshirojmë

SELIMI (te Musa)

Mik sot ish shkrusr nga fati
Që të vriteshë Murati ;
Të rrosh të mretërosh vetë
Se'ja Selim'i-vërtetë

MUSA

O mik ndjesë pastyt'abë
Nd'atë jetë ku ka vatë.
Ti më kembe sot tahanë
Ke motrënë t'ime pranë
Merre mik, merre për grua
Të më kesh vëlla dhe mua.

(te MAMICA)

Në kish një baba të ilk

Vet'është trim e bosnik:
Motrë me të të martonesh
Në mot do, të trashëgonosh.

MAMICA (të Fatimes)

Folë, zonjë të jam falë
Hapna sytë me një fjalë
Zoti-math të ngjatë jetën
Ërëfenn sot të vërtetën
Mbarue sot këtë lodrë
Kush nga këtu më ka motrë?
Se unë të dy i-dua.....

FATIME

Mbase s'më bjesoni mua.

MAMICA

Ohë fjalër të beosjmë?
Zonjë, nga ti sot kerkojmë
Skëndër-beni të vërtetë
Që shpëtore e rrike vetë.

FATIMEA

Mëm'e ti nëlë varrandë kot
Mbase flet më mirë sot
(I-ep një letrë Mamicës)
Merr tani këtë zotroce
M'a-ka lënë mëma jose
Merr'a këndo këtë kurbë.

MAMICA

Eshtë dor'e-saj o-artë.
(Puth letrën)

SELIMI (te Zodea)

Cilëndo saha të kem
Yt jam e dobë jem.

FATIMEA

Mëarjoni se ç'thotë Sara
Ç'djalë ishova, cinë vrava.

MAMICA (Kendon Sitrën)

« Hallet e brëngat e-mia
« Janë shumë të këqia
« Po dho gazë t'ma të ploté
« Nuk'e-ka fjalër ndë botë:
« Zonja Fatime bosnike
« U-bë me Sultanë mike
« Dhe që t'a vërë ndë gjumë
« Shtiret sikur e do shumë;
« Po Murati, koke-shkretë
« Endeshi me të vërtetë
« Dhe ti-rrëfejë gjeximnë
« J dha të rritij Selimnë.
« Këtu kjo një dit' polli

« Te mbreti me vrap e-solli
« Dhe tha me rrëmbim Sultanit
- Zot, ky ësht'i birr'i Janit
Që vuadh dy Shqipëtarë
Tani ka ca dit më parë.
Zot, ky është Skënder beu
Duet t'a mbulojë dheu
Që të shuetë kjo barë
Se Jani, zot më ka vrarë
T'im shoq, një trim të vërtetë
« Ahere murati vetë
« Më këto fjal'u gënjye
« Nga inati u rrëmbye
« Dhe mori theri jetimnë !
« Im bir u rrit për Selimnë
« Dhe sot Selim'i vërtetë !
« Nuk është ndë këtë jetë.
« Ndaj sot me fuqi të Zotit
« Rron i bir'i Kastriotit.
« Ndë krah të djathtë ky djalë
« Ka një shënjë si një pallë.»

«Sava»

SELIMI (hap kranë)

Skënder-beu qënkam unë
Ja shënja që kam këtunë !

MAMICA (me gas)

Vëlla ti je Skënder-beu
Fatimea s'na gënjeu.

MUSA (te Fatimea)

Zonjë, po unë sot c'jam ?

FATIMEA

Im, bir, se pjellë të kam
Të kam dashur e të dua.

MUSA

Po sot pse qeshe më mua ?
Pse sot me letrën që shkrove
Për Skënder-be më tregove ?

FATIMEA

Që t'a shpëtoj nga rreziku

SELIMI (te Mamica)

Qasu moj motrë te miku
Se s' gjën si Musa vezirë
Burrë tjatër më të mirë
(te Zadea)
Zonjë, në do këtë dorë
Eshtë jotja me kurorë.
Të kam dashur e-të dua
Se ti je grua për mua.
(te Fatimea).
Me punëra që ke bërë

Të kemi mêmë të têrë.

(te Tahiri).

Dhe ty,o trim Shqipëtar,
Me mua do të të marr,

(te trimatë).

Dhe ju trima Shqipëtarë
Eni me mua ushtarë
Të lëftojmë më Turqinë,
Të shpëtojmë Shqipërrinë.

GJITHË TOK.

Skënder-beu, rroft'e qoftë!
Ndë Shqipëri mbretëroftë!

FUND

BKSH